

Phật Giáo Nguyên Thủy

Theravāda

TẠNG THẮNG PHÁP

ĐẾ SONG (SACCAYAMAKA)

TẬP 2

**DỊCH GIẢ TỶ KHƯU KHẢI MINH
ĐÁNH MÁY VI TÍNH TỶ KHƯU MINH VINH
HOÀN TẤT VÀO NGÀY 15/06/2020 ÂL
DL: 2020 - PL. 2564**

LỜI GIỚI THIỆU

Đức Thế Tôn an cư mùa mưa lần thứ bảy nơi cung trời *Tāvātimsa* (Ba mươi Ba), nơi tảng đá *Paṇḍukambala* [ngai vàng của Thiên Chủ *Sakka* (Đế Thích)]; Đức Thế Tôn thuyết lên tạng Thắng Pháp (*Abhidhammapiṭaka*) tế độ Chư Thiên, trong đó có vị Thiên tử *Māyā* là hậu thân của hoàng hậu *Māyā*, là thân mẫu của Ngài khi Ngài còn là vị Bồ tát kiếp chót. Đức Thế Tôn thuyết liên tục ba tháng ròng rã (tính theo nhân loại).

Tạng Thắng Pháp có bảy bộ là:

1- Bộ *Dhammasaṅgaṇī* (Pháp Tụ). Bộ này có một ngàn ba trăm Pháp uẩn (*dhammakhandha*), Đức Thế Tôn thuyết trọn mười hai ngày, có bảy mươi triệu vị Thiên đắc Thánh quả.

2- Bộ *Vibhaṅga* (Phân Tích). Bộ này có sáu ngàn năm trăm Pháp uẩn; được Đức Thế Tôn thuyết trọn mười hai ngày, có bảy mươi triệu vị Thiên chứng Thánh quả.

3- Bộ *Dhātukathā* (Nguyên Chất Ngữ). Bộ này có bảy ngàn Pháp uẩn. Đức Thế Tôn thuyết trọn sáu ngày, có sáu mươi triệu vị Thiên chứng đắc Thánh quả.

4- Bộ *Puggalapaññatti* (Nhân Chế Định). Bộ này có ba ngàn sáu trăm Pháp uẩn, Đức Thế Tôn thuyết trọn sáu ngày, có sáu mươi triệu vị Thiên chứng đắc Thánh quả.

5- Bộ *Kathāvatthu* (Luận Điềm). Bộ này được cho là do Ngài *Moggaliputta Tissa* soạn lập vào thời Vua *Asoka*, khi ấy có cuộc kết tập Phật ngôn lần thứ ba và Ngài *Moggaliputta Tissa* là vị chủ tọa.

Ngài *Buddhaghosa* trong tập *Aṭṭhasālinī* (Sớ giải Bộ Pháp Tụ) cho biết:

Trong bộ này chính thống có 500 câu do Đức Thế Tôn thuyết và Ngài *Moggaliputta Tissa* triển khai thành một ngàn câu.

Bộ Luận Điềm (*Kathāvatthu*) có bảy ngàn một trăm Pháp uẩn, được Đức Thế Tôn thuyết trong mười ba ngày, có bảy mươi triệu vị Thiên chứng Thánh quả.

6- Bộ *Yamaka* (Song Đối). Bộ này có mười Song là:

a- Căn Song (*Mūlayamaka*)

b- Uẩn Song (*Khandhayamaka*)

c- Xứ Song (*Āyatanayamaka*)

d- Giới Song (*Dhātuyamaka*)

e- Đế Song (*Saccayamaka*)

f- Hành Song (*Saṅkhārayamaka*)

g- Tùy Miên Song (*Anusayayamaka*)

h- Tâm Song (*Cittayamaka*)

i- Pháp Song (*Dhammayamaka*)

k- Quyền Song (*Indriyayamaka*)

Bộ Song Đối (*Yamaka*) có năm ngàn một trăm Pháp uẩn, được Đức Thế Tôn thuyết trọn mười tám ngày, có bảy mươi triệu vị Thiên chứng Thánh quả.

7- Bộ *Paṭṭhāna* (Vị Trí). Bộ này có chín ngàn bốn trăm Pháp uẩn, được Đức Thế Tôn thuyết trọn hai mươi ba ngày, có bốn trăm vị Thiên chứng Thánh quả.

Về bộ *Yamaka* (Song Đối) có mười Song như đã nêu; được nghe rằng các vị Trưởng lão tiền bối như Ngài *Saddhamma Jotika* hay Ngài *Koṇḍañña* đã giải thích đầy đủ bằng Thái ngữ để giảng dạy nơi trường Đại Học *Abhidhamma* của Vương quốc Thái Lan.

Thượng Tọa Khải Minh đã thấp nén tâm hương chuyển dịch Bộ Song Đối từ Thái ngữ sang Việt ngữ.

Trong suốt những năm tháng miệt mài đắm mình vào biển Pháp rộng mênh mông của tạng Thắng Pháp, nhất là Bộ Song Đối, Thượng Tọa đã gần như sắp hoàn thành bản dịch phẩm Bộ Song Đối, chỉ còn dang dở ba tập là: Hành Song, Tùy Miên Song và Quyền Song.

Bất ngờ Thượng Tọa ra đi khi tuổi đời vừa bước qua ngưỡng cửa lục tuần.

Thượng Tọa ra đi khi trí vừa rục nở, chưa kịp tỏa hương khắp cõi Sa bà, đã vội đi vào khoảng xa vắng nghìn trùng, như cánh hoa vừa nở đã vội tàn. Như vầng trăng vừa hé mọc, vội chìm vào bóng tối mênh mông.

Hoài bão còn đây mà người xưa đã vắng bóng.

Tập Đế Song (saccayamaka) là một trong những dịch phẩm lưu lại cho đời của Thượng Tọa.

Đọc Đế Song qua ba phần lớn là:

Phần Định Danh (*Paṇṇattivāra*), phần Chuyển Biến (*Pavattivāra*) và phần Biến Tri (*Pariññāvāra*)

Sự hiểu biết và thành tựu bốn sự thật là điều cần thiết, là nhiệm vụ cấp bách cần nỗ lực tiến hành.

Đức Phật có dạy:

“Này các Tỳ Khưu, chỉ vì không thấu hiểu Thánh giới, Thánh định, Thánh tuệ mà Như Lai và các Thầy phải sinh tử triền miên.” (D.II;72. Kinh Đại Viên Tịch - *Mahāparinibbānasutta*).

Thấm thấu được lý “bốn sự thật” là điều khó, nhưng không phải không thành tựu, tất cả chỉ quy vào hai điểm “hiểu Pháp và thực hành Pháp”.

Phần định danh giúp hành giả đang tầm cầu vị giải thoát hiểu rõ các danh từ để không bị nhầm lẫn, không bị rơi vào ý nghĩa lệch lạc, không bị rơi vào vùng tà kiến.

Phần định danh giúp hành giả hiểu rõ: “Khổ là gì?”, thế nào là “Sự thật về khổ”. Hai ý nghĩa này thoát nghe dường như giống nhau, nhưng trong pháp quán minh lại khác xa nhau.

Tương tự như thế với tập và tập đế; với diệt và diệt đế và với đạo và đạo đế.

Phần Chuyển Biến giúp cho hành giả nhận định rõ ba sự thật là khổ, tập và đạo diễn tiến (Níp Bàn không có diễn tiến) với người, cõi và người và cõi qua sáu chặng thời gian: Hiện tại, quá khứ, vị lai; hiện tại - quá khứ; hiện tại - vị lai và quá khứ - vị lai.

Phần Biến Tri (*Pariññā*) giúp hành giả thấu đáo bản chất thật của danh sắc, ngũ uẩn phù du này.

Hành giả nhận thức được rằng:

- Mỗi ly da thịt ẩn tàng triệu triệu niềm đau.

- Mỗi một hơi thở ra - vào chứa đựng triệu triệu cơn giông bão, sẵn sàng quét sạch, xóa tan những gì đang hiện hữu, kiếp nhân sinh chỉ tồn tại khi hơi thở còn vào còn ra. Khi chúng vắng mặt, xem như chúng sanh ấy già từ cõi tạm ra đi theo duyên nghiệp của mình.

- Mỗi giọt máu đang xuôi chảy trong tám thân như dòng cuồng lưu lôi kéo mạng sống rơi vào vực thẳm luân hồi vô tận.

Thực hành pháp Minh Sát về bốn sự thật, hành giả sẽ cảm nhận được rằng:

Sinh mạng chúng sanh hay của chính ta chỉ là vệt nắng mỏng manh trong trời mùa hạ, chỉ là sương khói mông lung trong buổi chiều tà. Sự tồn tại mạng sống này chỉ là một giây cũng không hề có, nó chỉ hiện ra trong một phần triệu giây rồi lịm tắt, không có gì là trường cửu, không có gì vững bền.

Hãy từ già chúng để đi đến vùng vĩnh hằng.

Hãy xa lìa danh sắc hữu vi này để đi đến nơi an tịnh ngàn đời là Níp Bàn vĩnh lạc.

Xin cảm niệm người đã ra đi nhưng lưu lại cho đời món quà Pháp Bảo vô giá.

*Ân tình lưu mãi ngàn sau,
Nhạn qua, bóng ảnh tan vào hư vô.
Dù còn lại nắm xương khô:
Kho tàng Pháp bảo, cơ đồ vinh danh.*

Chúng tôi vẫn giữ nguyên dịch phẩm, không hề có sự chỉnh sửa, dù chỉ là dấu chấm phẩy.

Chúng tôi trân trọng giới thiệu đến chư thiện hữu một dịch phẩm diệu kỳ của kho tàng Pháp Bảo thâm sâu, đồng thời cảm niệm và tri ân người đã ra đi mãi mãi.

Chùa Bồ Đề

06/04/2023 - 16/02 (nhuận)/Quý Mão

Tỳ Khưu Chánh Minh

Cẩn bạch

MỤC LỤC

LỜI GIỚI THIỆU	2
MỤC LỤC	5
BỘ SONG ĐỐI - ĐỂ SONG PHẦN II	10
PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)	10
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (Anāgatavāra Anuloma)	10
Phần Người và Cõi (Puggalokāsavāra)	10
1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	10
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	12
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	14
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	16
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1.TẬP ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	19
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.TẬP ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	21
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Paccuppannātītavāra Anuloma) ..	25
Phần Người (Puggalavāra)	25
1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	25
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	26
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG	
2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	27
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	28
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG	
1.TẬP ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	30
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
1.TẬP ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	31
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Paccuppannātītavāra Anuloma) ..	33
Phần Người và Cõi (Puggalokāsavāra)	33
1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	33
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	35
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG	
2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	36
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	40
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG	
1.TẬP ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	44
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
1.TẬP ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	46
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma) ..	49
Phần Người (Puggalavāra)	49
1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI	49

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.KHỔ ĐẾ GỐC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	52
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2.KHỔ ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	56
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
2.KHỔ ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	58
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1.TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	61
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	62
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma) ..	64
Phần Người và Cõi (Puggalokāsavāra).....	64
1.KHỔ ĐẾ GỐC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	64
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.KHỔ ĐẾ GỐC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	68
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2.KHỔ ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	73
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
2.KHỔ ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	76
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1.TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	81
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI	83
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG (ATĪTĀNĀGATAVĀRA ANULOMA) ..	86
PHẦN NGƯỜI (PUGGALAVĀRA).....	86
1. Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối	86
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối	88
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2.Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	89
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
2.Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	90
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1.Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	91
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1. Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	92
Phần Quá Khứ Vị Lai Thuận Tùng (Atītānāgatavāra Anuloma)	93
Phần Người và Cõi (Puggalokāsavāra).....	93
1. Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối	93
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1.Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối	96
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1.Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	97
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1- Khổ Đế gốc Đạo Đế ngọn Song Đối.....	100
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	102
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	104
PHẦN SANH DIỆT (UPPĀDANIRODHAVĀRA).....	107
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppannavāra anuloma)	107

PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra).....	107
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	107
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	107
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG	
2- Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối	109
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.	110
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	111
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	112
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppanavāra anuloma).	113
PHẦN CÔI (Okāsavāra).....	113
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	113
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	114
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG	
2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.	114
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.	115
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	115
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	116
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppanavāra anuloma)	117
PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra).....	117
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	117
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	118
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG	
2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối	119
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.	120
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	121
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	122
PHẦN QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Atītavāra anuloma)	124
PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra).....	124
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	124
PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra).....	124
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	124
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (Anāgatavāra anuloma)	124
PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra).....	124
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	124
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	126
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối	128

PHẦN QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
2-Khở Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	129
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	130
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	132
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (Anāgatavāra anuloma)	134
PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra).....	134
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	134
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	136
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2-Khở Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	138
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
2-Khở Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	140
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	142
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	145
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Paccuppannātītavāra Anuloma).	
.....	148
PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra).....	148
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	148
PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra).....	149
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	149
PHẦN VỊ LAI HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma)	149
PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra).....	149
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	149
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	152
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2-Khở Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	156
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
2-Khở Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	158
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	161
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	162
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma)	164
PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra).....	164
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	164
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Khở Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.....	168
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
2-Khở Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	173
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
2-Khở Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	177
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG	
1-Tập Đế Gốc Khở Đế Ngọn Song Đối.....	181
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.....	183

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG (Atītānāgatavāra anuloma).....	186
PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra).....	186
1-Khở Đé Góc Tập Đé Ngọn Song Đối.....	186
PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra).....	187
1-Khở Đé Góc Tập Đé Ngọn Song Đối.....	187
PHẦN BIẾN TRI (PARIÑÑĀVĀRA).....	187
10 NHÓM NGƯỜI TRÌNH BÀY.....	188
PHÂN 10 HẠNG NGƯỜI THEO 3 THỜI.....	188
PHÂN 3 THỜI THEO 10 NGƯỜI.....	189
GIẢI THÍCH VỀ PHẠM NHÂN VÔ PHẬN.....	189
PHẦN BIẾN TRI (PARIÑÑĀVĀRA).....	189
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (PACCUPPANNĀVĀRA ANULOMA)	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	189
PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	190
PHẦN QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (ATĪTĀVĀRA ANULOMA)	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	191
PHẦN QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	191
PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (ANĀGATAVĀRA ANULOMA)	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	192
PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	192
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (PACCUPPANNĀTĪTĀVĀRA ANULOMA)	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	193
PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	193
PHẦN VỊ LAI HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (PACCUPPANNĀNĀGATAVĀRA ANULOMA)	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	195
PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	195
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG (ATĪTĀNĀGATAVĀRA ANULOMA)	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	196
PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP	
1-KHỎ ĐÉ GÓC TẬP ĐÉ NGỌN SONG ĐỐI.....	196
TÓM LƯỢC PHẦN BIẾN TRI.....	197
BẢN ĐỒ PHÂN TÍCH SÁT-NA TÂM ĐỐI VỚI NGƯỜI.....	198
LỜI DỊCH.....	200

GIẢI THÍCH

BỘ SONG ĐỐI - ĐẾ SONG PHẦN II

PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (Anāgatavāra Anuloma)

Phần Người và Cõi (Puggalokāsavāra)

1. KHỔ ĐẾ GỐC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaññasatānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresam catuvokārānaṃ pañcavo kārānaṃ tesam tattha dukkhasaccañca nirujjhissati samudayasaccañca nirujjhissati.

Đối với người viên mãn A La Hán đạo, tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế sẽ diệt nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người ngoài ra đó ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn trong cõi ấy Khổ đế sẽ diệt và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ nirujjhissatīti?

Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng ?

Đáp: “Phải rồi!” (Āmantā).

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = Bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo ... cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānaṃ tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha mukkhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm sanh khởi, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, là: **Bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh Đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, là : **Bậc Nhất Lai Quả, bậc Bát Lai Đạo, bậc Bát Lai Quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bát Lai là : **Bậc Bát Lai Quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ), là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa... *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực thứ 5... cho đến sát na sanh của tâm tử. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng. Người lạc vô nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Nhập Lưu, là : **Phàm hữu phần tam nhân, Bậc Nhập Lưu Đạo, bậc Nhập Lưu Quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Nhất Lai thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bậc Thánh Đạo thấp, 2 bậc Thánh Quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Bát Lai thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Itaesaṃ catuvokāraṇaṃ pañcavokāraṇaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phần tam nhân** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, là: **Phàm hữu phần tam nhân, Bạc Nhập Lưu Đạo, bạc Nhập Lưu Quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi đã chứng đắc Nhất Lai, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bạc Thánh Đạo thấp, 2 bạc Thánh Quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bạc Thánh Đạo thấp, 3 bạc Thánh Quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bạc Thánh đạo thấp, 3 bạc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bạc Thánh đạo thấp, 3 bạc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Itaresam catuvokārānam pañcavokārānam tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Giống nhau. [Là câu hậu vấn, đáp đồng].

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

1.KHỔ ĐỂ GÓC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccam na nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccam na nirujjhissatīti?

Khổ để sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập để sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccam na nirujjhissati, tassa tattha dukkha saccam na nirujjhissatīti?

Hay là Tập để sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ để sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti asaṅña sattānaṃ tesam tattha samudayasaccam na nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccam na nirujjhissati, pacchimacittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccaṅca na nirujjhissati dukkhasaccaṅca na nirujjhissati.

Đối với người viên mãn A La Hán đạo, tất cả bậc A La Hán những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp bàn nơi những người ấy trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng sẽ không diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = Bậc A La Hán Quả đang viên tịch Níp Bàn tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp (Pacchimacittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaṅñasattānaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Giống nhau. [Là câu hậu vấn, đáp đồng].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp câu mờ = bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesam).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp Bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānaṃ tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha mukkhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, là: **Bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh Đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai là : **Bậc Nhất Lai Quả, bậc Bất Lai Đạo, bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai là : **Bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau

cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa... *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện.

Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực thứ 5... cho đến sát na sanh của tâm tử. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng. Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattānaṃ tesam tattha*).

Và Bậc A La Hán Quả đang viên tịch Níp Bàn tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (*Pacchimacittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp (*Pacchimacittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha*).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Asaññasattānaṃ tesam tattha*).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG

2.KHỔ ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: *Yassa yattha dukkhasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha Maggasaccaṃ nirujjhissatīti?*

Khổ đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti āpāyikānaṃ asaññasattānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam tattha maggasaccaṃ nirujjhissati, Aggamaggassa uppāḍakkhaṇe yassa cittassa anatarā agga maggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha dukkhasaccañca nirujjhissati Maggasaccañca nirujjhissati.*

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, người ở trong cõi Khổ, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế sẽ diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người

ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai đó trong cõi ấy Khổ đế sẽ diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha Maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ nirujjhissatīti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng ?

Đáp: “Phải rồi!”

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānaṃ...).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha *mukhayanaya*).

3 Bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát na diệt của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát na diệt của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng... cho đến sát na sanh của tâm tử.

3 Bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng Quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā... paṭilabhissanti tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người khổ Vô nhân tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng. Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Và Bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = **bậc A La Hán Đạo**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh tâm đạo khởi hiện lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi = Giống nhau. [Là câu hậu vấn, đáp đồng].

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

2.KHỔ ĐỂ GÓC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha Maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Khổ đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha Maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhissatīti?*

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti āpāyikānaṃ asaññasattānaṃ tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhissati, pacchimacittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati dukkhasaccaṃ na nirujjhissati.*

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, người ở trong cõi Khổ, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm viên tịch Níp Bàn nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng sẽ không diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = Bậc A La Hán đạo đang viên tịch Níp Bàn tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pacchima cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp (Pacchimacittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Asañña sattānaṃ tesam tattha*).

Chi pháp câu hỏi = Giống nhau. [Là câu hậu vấn, đáp đồng].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mờ = Bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (*Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha*).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến sát na sanh của tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (*Arahantānaṃ tesam tattha*).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (*Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya*).

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na

tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát na diệt của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát na diệt của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng ... cho đến sát na sanh của tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử.

Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng Quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā... paṭilabhissanti tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người khổ Vô nhân tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm tử, với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ tesam tattha).

Người lạc Vô nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng. Người lạc Vô nhân đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Và Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pacchimacittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp (Pacchimacittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: *Yassa yattha Samudayasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha maggasaccaṃ nirujjhissatīti?*

Tập đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam tattha maggasaccaṃ nirujjhissati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati Magga saccaṃ na nirujjhissati.*

Đối với người ở trong cõi Khổ hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo trong cõi ấy Tập đế sẽ diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo trong cõi ấy Tập đế sẽ diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?*

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng ?

Đáp: *Aggamagga uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha maggasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha Magga saccaṃ na nirujjhissati samudayasaccaṃ na nirujjhissati.*

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt và Tập đế cũng sẽ diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = Người khổ Vô nhân tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5.

Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5.

Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (*Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya*).

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát na diệt của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng... cho đến sát na sanh của tâm ái sanh lên lần sau cùng.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử.

Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng Quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā... *sadisūpacāranaya*).

Và 3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ)) (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu không có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ).

Nếu có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ) (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = **Bậc A La Hán Đạo**, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha *mukkhayanaya*).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu không có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến sát na sanh của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (*Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha sadisūpacāranaya*).

Và 3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (*Ye maggam paṭilabhissanti tesam tattha*).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa hay sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu không có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái sanh lên lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ).

Nếu có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ) (*Ye maggam paṭilabhissanti tesam tattha*).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: *Yassa yattha Samudayasaccam na nirujjhissati, tassa tattha Maggasaccam na nirujjhissatīti?*

Tập đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha samudayasaccam na nirujjhissati no ca tesam tattha maggasaccam na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesam tattha samudayasaccañca na nirujjhissati Maggasaccañca na nirujjhissati.*

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana tattha Maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha Samudayasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ asaññasattānaṃ tesam tattha Maggasaccaṅca na nirujjhissati samudaya saccaṅcana nirujjhissati.

Đối với người ở trong cõi Khổ, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Tập đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo của những người ấy, tất cả bậc A La Hán, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt và Tập đế cũng sẽ không diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = Bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkhaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha *mukhayānaya*).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu không có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm ái sanh lên lần sau cùng ... cho đến sát na sanh của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong đắc lộ Ala án đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Và bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo ... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānaṃ tesam tattha).

Người khổ Vô nhân và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Chi pháp chưa được nói đến từ: Āpāyī kānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu không có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm đạo sanh lên lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm ái sanh lên lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattānaṃ tesam tattha*).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = Người khổ Vô nhân, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng với 4 cõi Khổ (*Āpāyikānaṃ tesam tattha*).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử.

Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (*Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya*).

3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm đạo sanh lên lần sau cùng... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác nữa rồi sẽ viên tịch Níp bàn, tức vào sát na sanh

của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ)

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái khởi hiện lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā... *sadisūpacāranaya*).

Và bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamagga bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo ... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānaṃ tesam tattha).

Người khổ Vô nhân và sẽ không sanh trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Chi pháp chưa được nói đến từ: Āpāyikānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng ... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu không có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm đạo sanh lên lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu có ái khởi hiện sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát na diệt của tâm ái sanh lên lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng Phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết Thúc Phần Diệt –

Phần Vị Lai – Phần Người và Cõi.

PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Paccuppannātītavāra Anuloma)

Phần Người (Puggalavāra)

1. KHỔ ĐẾ GỐC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ nirujjhati, tassa samudayasaccaṃ nirujjhitthāti?

Khổ đế đang diệt với người nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!” (Āmantā)

Vấn ngược: Yassa vā pana samudayasaccaṃ nirujjhittha, tassa dukkhasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Tập đế từng diệt với người nào, thì Khổ đế đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam samudayasaccaṃ nirujjhittha no ca tesam dukkhasaccaṃ nirujjhati, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam samudayasaccañca nirujjhittha dukkhasaccañca nirujjhati.

Đối với tất cả người đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, Tập đế từng diệt nhưng Khổ đế không đang diệt với những người ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Tập đế từng diệt và Khổ đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diệt trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi = Giống nhau. [Là câu hậu vấn, đáp đồng].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 89 tâm, 52 tâm sở tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppadaḅkhaṇe tesāṃ).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesāṃ).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 89 tâm, 52 tâm sở tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

1.KHỔ ĐỂ GÓC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ na nirujjhati, tassa samudayasaccaṃ na nirujjhitthāti?

Khổ để không ng diệt với người nào, thì Tập để không từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Từng diệt” (Nirujjhittha)

Vấn ngược: Yassa vā pana samudayasaccaṃ na nirujjhittha, tassa dukkhasaccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Tập để không từng diệt với người nào, thì Khổ để không đang diệt với người ấy phải chăng ?

Đáp: “Không có” (Natthi).

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajjan tānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 89 tâm, 52 tâm sở tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte citassa uppādaḅkhaṇe tesāṃ).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Không có. [Là câu tiền vấn, đáp ngược (Purepañhā Pāḷigativisajjanā)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = Không có, khi chi pháp của câu mở không có, thì **Chi pháp của câu hỏi** = Cũng không có giống nhau. [Là câu vấn không, đáp hạn chế - Moghapañhā Paṭikhepa visajjanā].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG

2.KHỔ ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam nirujjhati, tassa Maggasaccam nirujjhitthāti?

Khổ đế đang diệt với người nào, thì Đạo đế từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Anabhisametāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccam nirujjhati no ca tesam Maggasaccam nirujjhittha, Abhisametāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccañca nirujjhati Maggasaccañca nirujjhittha.

Đối với những người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Khổ đế đang diệt nhưng Đạo đế không từng diệt với những người ấy; Còn đối với những người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Khổ đế đang diệt và Đạo đế cũng từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccam nirujjhittha, tassa dukkhasaccam nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế từng diệt với người nào, thì Khổ đế đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnaṃ uppajantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam Maggasaccam nirujjhittha no ca tesam dukkhasaccam nirujjhati, abhisametāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam Maggasaccañca nirujjhittha dukkhasaccañca nirujjhati.

Đối với những người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Đạo đế từng diệt nhưng Khổ đế không đang diệt với những người ấy; Còn đối với những người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Đạo đế từng diệt và Khổ đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = **4 Phàm nhân** đang chết trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư), tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Anabhisame tāvīnaṃ cavantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này

thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhập Lưu đạo (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 bậc thánh quả đang chết trong 26 cõi (trừ 4 cõi Khổ, cõi Vô tưởng), tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Abhisametāvīnaṃ cavantānaṃ tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na của tâm khởi hiện. Nếu từng đắc đạo từ kiếp trước kia thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm Nhập Lưu quả thứ 1 trong lộ đắc Nhập Lưu đạo... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 26 cõi (trừ 4 cõi Khổ, cõi Vô tưởng), tức vào sát na sanh của 13 tâm tục sinh tam nhân, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp (Abhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu từng đắc đạo trong kiếp trước kia thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm Nhập Lưu quả thứ 1 trong lộ đắc Nhập Lưu đạo... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi (trừ 4 cõi Khổ, cõi Vô tưởng), tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Abhisametāvīnaṃ cavantānaṃ tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu từng đắc đạo trong kiếp trước kia thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm Nhập Lưu quả thứ 1 trong lộ đắc Nhập Lưu đạo... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ na nirujjhati, tassa Maggasaccaṃ na nirujjhitthāti?

Khổ để không đang diệt với người nào, thì Đạo để không từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam Maggasaccaṃ na nirujjhittha, anabhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam dukkha saccaṅca na nirujjhati Maggasaccaṅca na nirujjhittha.

Đối với những người đắc chứng trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh để đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ để không đang diệt nhưng Đạo để từng diệt với những người ấy; Còn đối với những người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh để đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Khổ để không đang diệt và Đạo để cũng không từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccaṃ na nirujjhittha, tassa dukkhasaccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Đạo để không từng diệt với người nào, thì Khổ để không đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Anabhisametāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam Maggasaccaṃ na nirujjhittha no ca tesam dukkhasaccaṃ na nirujjhati, anabhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam Maggasaccaṅca na nirujjhittha dukkhasaccaṅca na nirujjhati.

Đối với những người chưa đắc chứng trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh để đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Đạo để không từng diệt nhưng Khổ để đang diệt với những người ấy; Còn đối với những người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh để đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Đạo để không từng diệt và Khổ để cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 26 cõi (trừ 4 cõi Khổ, cõi Vô tưởng), tức vào sát na sanh của 13 tâm tục sinh tam nhân, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp (Abhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu từng đắc đạo trong kiếp trước kia thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm Nhập Lưu quả thứ 1 trong lộ đắc Nhập Lưu đạo... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 Phàm nhân đang sanh trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư), tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên (Anabhisame tāvīnaṃ uppajjantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm hữu phần thứ 1 cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này

thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm Nhập Lưu đạo (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = 4 Phàm nhân đang chết trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư), tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Anabhisametāvīnaṃ cavantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân, bậc Dự Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhập Lưu đạo (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 Phàm nhân đang sanh trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư), tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên (Anabhisametā vīnaṃ uppajjantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân, bậc Dự Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm Nhập Lưu đạo (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)]

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa Samudayasaccaṃ nirujjhati, tassa Maggasaccaṃ nirujjhitthāti?

Tập đế đang diệt với người nào, thì Đạo đế từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam samudayasaccaṃ nirujjhati no ca tesam Maggasaccaṃ nirujjhittha, abhisametāvīnaṃ taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam samudayasaccañca na nirujjhati Maggasaccañca na nirujjhittha.

Vào sát na diệt của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế Tập đế đang diệt nhưng Đạo đế không từng diệt với những người ấy; Còn vào sát na diệt của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế thì Tập đế đang diệt và Đạo đế cũng từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccaṃ nirujjhittha, tassa Samudayasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế từng diệt với người nào, thì Tập đế đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne nirodhasamā pannānaṃ tesam Maggasaccaṃ nirujjhittha no ca tesam ,

abhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam maggasaccaṅca nirujjhitha samudaya saccaṅca nirujjhati.

Vào sát na sanh của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế, vào sát na tâm bất tương ưng ái hiện khởi với những người ấy hay người đang nhập Thiền diệt thì Đạo đế từng diệt nhưng Tập đế không đang diệt với những người ấy; Còn vào sát na của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế thì Đạo đế từng diệt và Tập đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 4 Phạm nhân, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam).

Và 3 bậc Thánh quả hữu học tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở (Abhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = 3 bậc Thánh quả hữu học tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở (Abhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm Nhập Lưu quả thứ 1 trong lộ đắc Nhập Lưu đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Taṇhā vippayuttacitte vattamāne tesam).

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán quả tức vào sát na đang nhập Thiền diệt (Nirodhasamāpannānaṃ tesam).

Và 3 bậc Thánh quả hữu học tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở (Abhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa Samudayasaccaṃ na nirujjhati, tassa Maggasaccaṃ na nirujjhithāti?

Tập đế không đang diệt với người nào, thì Đạo đế không từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne nirodhasamāpannānaṃ tesam samudayasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam Maggasaccaṃ na nirujjhitha, anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne asaṅṅasattānaṃ tesam samudayasaccaṅca na nirujjhati Magga saccaṅca na nirujjhitha.

Vào sát na sanh của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế, vào sát na tâm bất tương ưng ái hiện khởi với những người ấy, hay những người đang nhập Thiền diệt thì Tập đế không đang diệt nhưng Đạo đế từng diệt với những người ấy; Còn vào sát na sanh của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc

từng Biến tri Tứ Thánh đế, vào sát na của tâm bất tương ưng ái hiện khởi với những người ấy, hay người ở trong cõi Vô tưởng thì Tập đế không đang diệt và Đạo đế cũng không từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccaṃ na nirujjhitta, tassa Samudayasaccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế không từng diệt với người nào, thì Tập đế không đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam Maggasaccaṃ na nirujjhitta no ca tesam samudaya saccam na nirujjhati, anabhisame tāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayutta citte vattamāne asaṅṅasattānaṃ tesam Magga saccaṅca na nirujjhitta samudayasaccaṅca na nirujjhati.

Vào sát na diệt của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế thì Đạo đế không từng diệt nhưng Tập đế đang diệt với những người ấy; Còn vào sát na sanh của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế, vào sát na tâm bất tương ưng ái hiện khởi với người ấy, hay người ở trong cõi Vô tưởng thì Đạo đế không từng diệt và Tập đế cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 3 bậc Thánh quả hữu học tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở (Abhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái hiện khởi, tính từ tâm Nhập Lưu quả thứ 1 trong lộ đắc Nhập Lưu đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Taṇhā vippayuttacitte vattamāne tesam).

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán quả tức vào sát na đang nhập Thiên diệt (Nirodhasamāpannānaṃ tesam).

Và 4 Phàm nhân, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesam).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm Nhập Lưu đạo (Taṇhā vippayuttacitte vattamāne tesam).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asaṅṅasattānaṃ tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = 4 Phàm nhân, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 Phàm nhân, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesam).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm Nhập Lưu đạo (Taṇhā vippayuttacitte vattamāne tesam).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết thúc phần diệt –

Phần Hiện Tại Quá Khứ – Phần Người.

Ghi Chú: Phần Sanh Diệt (**Uppādanirodhavāra**) trình bày giống như Phần sanh (**Uppādavāra**), chỉ là từ “Tùng sanh” (**Uppajjittha**) trong câu vấn và câu đáp của phần sanh thay thành “Tùng diệt” (**Nirujjittha**) khác nhau chỉ bấy nhiêu.

PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Paccuppannātītavāra Anuloma)

Phần Người và Cõi (Puggalokāsavāra)

1. KHỔ ĐẾ GỐC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ nirujjhati, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhitthāti?

Khổ đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Suddhāvāsānaṃ uppaticittassa bhaṅgakkhaṇe aññasattā cavantānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhittha, itaresam catuvo kārā pañcavokārā cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccañca nirujjhati samudayasaccañca nirujjhittha.

Vào sát na diệt của tâm tục sinh nơi những người cõi Tịnh cư, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế đang diệt nhưng Tập đế không từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật ngoài ra sát na diệt của tâm sanh khởi nơi những người Tịnh cư ấy trong cõi ấy Khổ đế đang diệt và Tập đế cũng từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ nirujjhittha, tassa tattha dukkhasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Tập đế từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajantānaṃ pavatte cittassa uppādkkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhittha no ca tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhati, catuvokārā pañcavokārā cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccañca nirujjhittha dukkha saccañca nirujjhati.

Đối với những người đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm

quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Tập để từng diệt nhưng Khổ đế không đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Tập để từng diệt và Khổ đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = Bạc Bát Lai quả trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na diệt của 19 tâm là tâm tục sinh, 16 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới (Bhava nikantalobhajavana) thứ 1, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhāvāsānaṃ uppatticcittassa bhāṅgakkhaṇe...).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng tức vào sát na diệt của bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Itaresaṃ catuvokāra pañcavokāra tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2 ... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mờ = 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bốn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2 ... cho đến tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

3 bậc Thánh quả cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Catuvokāra pañcavokāra cavantānaṃ tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2 ... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: *Yassa yattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati, tassa tattha samudayasaccaṃ na nirujjhitthāti?*

Khổ để không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập để không từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkaṇe tesam tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhittha, suddhāvāsānaṃ uppatticittassa uppādakkaṇe asaññasattaṃ uppajantānaṃ tesam tattha dukkha saccañca na nirujjhati samudayasaccañca na nirujjhittha.*

Đối với những người đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ để không đang diệt nhưng Tập để từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với sát na sanh của tâm tục sinh nơi những người Tịnh cư, người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ để không đang diệt và Tập để cũng không từng diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ na nirujjhittha, tassa tattha dukkha saccaṃ na nirujjhatīti?*

Hay là Tập để không từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ để không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Suddhāvāsānaṃ uppatticittassa bhaṅgakkaṇe asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhittha no ca tesam tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati, suddhā vāsānaṃ uppatticittassa uppādakkaṇe asaññasattaṃ uppajantānaṃ tesam tattha samudaya saccañca na nirujjhittha dukkhasaccañca na nirujjhati.*

Vào sát na diệt của tâm tục sinh nơi những người Tịnh cư, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập để không từng diệt nhưng Khổ để đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm tục sinh nơi những người Tịnh cư, người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập để không từng diệt và Khổ để cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajantānaṃ tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2 ... cho đến tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Và bậc Bất Lai quả trong cõi Tịnh cư tức vào sát na sanh của 19 tâm là tâm tục sinh, 16 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhā vāsānaṃ uppatticittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng tức vào sát na sanh của bốn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mờ = **bậc Bất Lai quả** trong cõi Tịnh cư tức vào sát na diệt của 19 tâm là tâm tục sinh, 16 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhāvāsānaṃ uppatticittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng tức vào sát na diệt của bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha).

Và bậc Bất Lai quả trong cõi Tịnh cư tức vào sát na sanh của 19 tâm là tâm tục sinh, 16 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhā vāsānaṃ uppatticittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Vô nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng tức vào sát na sanh của bốn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG

2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ nirujjhati, tassa tattha Maggasaccaṃ nirujjhitthāti?

Khổ để đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo để từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Suddhāvāsānaṃ uppatticittassa bhāṅgakkhaṇe anabhisametāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhati no ca tesam tattha maggasaccaṃ nirujjhittha, abhisametāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccañca nirujjhati Maggasaccañca nirujjhittha.

Vào sát na diệt của tâm tục sinh nơi những người cõi Tịnh cư, người chưa chứng đắc trở thành từng Biến tri Tứ thánh để đang chết, vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ

đế đang diệt nhưng Đạo đế không từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người chứng đắc trở thành bậc từng Bốn tri Tứ Thánh đế đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế đang diệt và Đạo đế cũng từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha Maggasaccaṃ nirujjhitta, tassa tattha dukkhasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnaṃ uppajantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha Magga saccam nirujjhitta no ca tesam tattha dukkha saccam nirujjhati, abhisame tāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha Maggasaccaṅca nirujjhitta dukkhasaccaṅca nirujjhati.

Đối với những người chứng đắc trở thành bậc từng Bốn tri Tứ Thánh đế đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế từng diệt nhưng Khổ đế không đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người chứng đắc trở thành bậc từng Bốn tri Tứ Thánh đế đang chết, vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế từng diệt và Khổ đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong kiếp này, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhāvāsānaṃ uppatticcittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Anabhisametāvīnaṃ cavantānaṃ tesam tattha).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhập Lưu đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe mukhayānaya).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó (**Tattha Anabhisametāvī**) những người ấy là **bậc Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo**, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Nhất lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhất Lai đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Bất Lai đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Tattha Anabhi sametāvīnaṃ tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tướng tức vào sát na diệt của bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tướng (Asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha).

Và 4 bậc Thánh quả từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (bhisametāvīnaṃ cavantānaṃ tesam tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả⁽¹⁾ sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo ... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp Bàn; Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm quả sanh khởi theo tuần tự của tâm đạo hiện khởi lần đầu tiên ... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

⁽¹⁾**Giáo trình trường đại học Thắng pháp Jotika tại chùa Rakkhang: Bậc A La Hán quả** trong cõi Tịnh cư diễn tiến trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm Viên tịch Níp Bàn với 5 cõi Tịnh cư.

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm hiện khởi. Nếu từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp trước thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu đắc đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm quả hiện khởi theo tuần tự của tâm đạo diệt lần đầu tiên trong kiếp này... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ngay cả trang tiếp theo cũng vẫn có ý nghĩa này nữa).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = **3 bậc Thánh quả hữu học** từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 13 tâm tục sinh tam nhân, 35 tâm sở, 3-7-4 bốn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ, 5 cõi Tịnh cư) (Abhisametāvīnaṃ uppajantānaṃ tesam tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả⁽²⁾ sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp Bàn. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm quả sanh khởi theo tuần tự của tâm đạo hiện khởi lần đầu tiên... cho đến tâm tử, (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu mở: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

(2) Giáo trình trường đại học Thắng pháp Jotika tại Chùa Rakkhang: Bậc A La Hán quả trong cõi Tịnh cư sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A la Hán quả trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm Viên tịch Níp Bàn với 5 cõi Tịnh cư.

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp trước thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp này thì tính từ tâm quả sanh khởi theo tuần tự của tâm đạo diệt lần đầu tiên trong kiếp này cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ). Ngay cả trang tiếp theo cũng vẫn có ý nghĩa này nữa.

Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 3 bậc Thánh quả từng đắc đạo trong kiếp trước kia, trong cõi mà mình đang ở đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 13 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

(*) 3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm A La Hán quả trong lộ đắc đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp Bàn. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra từng đắc đạo trong kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm quả hiện khởi theo tuần tự của tâm đạo sanh lên lần đầu tiên... cho đến tâm tử với 4 cõi Vô sắc, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

2 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả cao trong cõi Vô sắc từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở hoặc trong kiếp này, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo cao, 3 tâm quả cao, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

(*) Giáo trình trường đại học Thắng pháp Jotika tại Chùa Rakkhang: bậc A La Hán quả trong cõi Tịnh cư sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 5 cõi Tịnh cư.

3 bậc thánh đạo cao, 4 bậc thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, nếu từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp trước thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp này thì tính từ tâm quả hiện khởi theo tuần tự của tâm đạo sanh lên lần đầu tiên trong kiếp này cho đến tâm tử với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ). Ngay cả trang tiếp theo cũng vẫn có ý nghĩa này nữa.

Và 4 bậc Thánh quả từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Abhisametāvīnaṃ cavantānaṃ tesam tattha).

3 bậc thánh đạo cao, 4 bậc thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo ... cho đến tâm sanh trước tâm

viên tịch Níp Bàn; Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm quả hiện khởi theo tuần tự của tâm đạo sanh lên lần đầu tiên ... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati, tassa tattha Maggasaccaṃ na nirujjhitthāti?

Khổ để không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo để không từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnaṃ uppajantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam tattha Maggasaccaṃ na nirujjhittha, Suddhāvāsānaṃ uppatticittassa uppādakkhaṇe Anabhisame tāvīnaṃ uppajantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe asaṅṅasattaṃ uppajantānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṅca na nirujjhati Maggasaccaṅca na nirujjhittha.

Đối với người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh để đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ để không đang diệt nhưng Đạo để từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm tục sinh nơi những người Tịnh cư, người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh để đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ để không đang diệt và Đạo để cũng không từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha Maggasaccaṃ na nirujjhittha, tassa tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Đạo để không từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ để không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Suddhāvāsānaṃ uppatticittassa bhāṅgakkhaṇe anabhisametāvīnaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe asaṅṅasattā cavantānaṃ tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhittha no ca tesam tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati, suddhāvāsānaṃ uppatticittassa uppādakkhaṇe anabhisametāvīnaṃ uppajjan tānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe asaṅṅa sattaṃ uppajantānaṃ tesam tattha magga saccaṅca na nirujjhittha dukkhasaccaṅca na nirujjhati.

Vào sát na diệt của tâm tục sinh nơi những người cõi Tịnh cư, người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ thánh để đang chết, vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo để không từng diệt nhưng Khổ để đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm tục sinh nơi những người Tịnh cư, người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh để đang sanh, vào sát na sanh của tâm

trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo để không từng diệt và Khổ để cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 3 bậc Thánh quả hữu học từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 13 tâm tục sinh tam nhân, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ, 5 cõi Tịnh cư) (*Abhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha*).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo ... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm quả hiện khởi theo tuần tự của tâm đạo sanh lên lần đầu tiên ... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (*Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha*).

2 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả cao trong cõi Vô sắc từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở hoặc trong kiếp này, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo cao, 3 tâm quả cao, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (*Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha*).

Và bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong kiếp này, thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này, thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm A La Hán đạo, với 5 cõi Tịnh cư (*Suddhāvā sānaṃ uppatticittassa uppādakkaṇe tesam tattha*).

4 Phàm nhân đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (*Anabhisametāvīnaṃ uppajjan tānaṃ tesam tattha*).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm Nhập Lưu đạo với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (*Pavatte cittassa uppādakkaṇe mukhayānaya*).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở thì gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó (**Tattha Anabhisametāvīnaṃ**) những người ấy là bậc **Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo**, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhất Lai đạo.

Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Bất Lai đạo.

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh...

cho đến tâm A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha *sadisūpacā ranaya*).

Bậc Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo, trong cõi Vô sắc, đắc Nhập Lưu đạo từ cõi khác, tức vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả. Nếu sẽ không đắc Nhất lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì là tâm Nhập lưu quả, 36 tâm sở. Nếu sẽ đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì là tâm Nhập Lưu quả, tâm Nhất Lai đạo, 36 tâm sở.

Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, trong cõi Vô sắc, đắc Nhất Lai đạo từ cõi khác, tức vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì là tâm Nhất Lai quả, 36 tâm sở. Nếu sẽ đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì là tâm Nhất Lai quả, tâm Bất lai đạo, 36 tâm sở.

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo trong cõi Vô sắc, đắc Bất Lai đạo từ cõi khác, tức vào sát na diệt của tâm đạo, tâm quả. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì là tâm Bất lai quả, 36 tâm sở. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì gồm có: tâm Bất Lai quả, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Hoặc 1 lý khác nữa: 3 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 3 tâm quả thấp mới hiện khởi trong cõi mà mình đang ở với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng tức vào sát na sanh của bọn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo, trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhāvāsānaṃ uppatticittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (Anabhisametāvīnaṃ cavantānaṃ tesam tattha).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhập Lưu đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe *mukhayanaya*).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó, những người ấy là : **bậc Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo**, tức vào sát na của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhất Lai đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, tức vào sát na của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử.

Nếu sẽ đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Bất Lai đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Tattha Anabhi sametāvīnaṃ tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng tức vào sát na diệt của bọn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha).

Và Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo, trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhā vāsānaṃ uppatti cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Anabhisame tāvīnaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm Nhập Lưu đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Pavatte cittassa uppādakkaṇe *mukhayānaya*).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó, những người ấy là : **bậc Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo**, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhất Lai đạo.

Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Bất Lai đạo.

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha *sadisūpa cāranaya*).

Bậc Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo trong cõi Vô sắc, đắc Nhập Lưu đạo từ cõi khác, tức vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả. Nếu sẽ không đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì là tâm Nhập Lưu quả, 36 tâm sở. Nếu sẽ đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì gồm có: tâm Nhập Lưu quả, tâm Nhất Lai đạo, 36 tâm sở.

Bậc Nhất lai quả, bậc Bất Lai đạo trong cõi Vô sắc, đắc Nhất Lai đạo từ cõi khác, tức vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà

mình đang ở thì là tâm Nhất Lai quả, 36 tâm sở. Nếu sẽ đắc Bất lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì gồm có: tâm Nhất Lai quả, tâm Bất Lai đạo, 36 tâm sở.

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo trong cõi Vô sắc, đắc Bất Lai đạo từ cõi khác, tức vào sát na diệt của đạo tâm quả. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì là tâm Bất Lai quả, 36 tâm sở. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì gồm có: tâm Bất Lai quả, tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Hoặc 1 lý khác nữa: 3 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 3 tâm đạo cao, 3 tâm quả thấp mới sanh lên trong cõi mà mình đang ở với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng tức vào sát na sanh của bốn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattam upajantānam tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha Samudayasaccam nirujjhati, tassa tattha Maggasaccam nirujjhitthāti?

Tập đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Anabhisametāvīnam tañhāya bhāṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccam nirujjhati no ca tesam tattha Maggasaccam nirujjhittha, abhisametāvīnam tañhāya bhāṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccañca nirujjhati Magga saccañca nirujjhittha.

Vào sát na diệt của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế trong cõi ấy Tập đế đang diệt nhưng Đạo đế không từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế trong cõi ấy Tập đế đang diệt và Đạo đế cũng từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha Maggasaccam nirujjhittha, tassa tattha Samudayasaccam nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế đang diệt với những người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnam tañhāya uppādakkhaṇe tañhāvippayutte vattamāne tesam tattha Magga saccam nirujjhittha no ca tesam tattha samudaya saccam nirujjhati, abhisametāvīnam tañhāya bhāṅgakkhaṇe tesam tattha Maggasaccañca nirujjhittha samudaya saccañca nirujjhati.

Vào sát na sanh của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế, vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh nơi những người ấy trong cõi ấy; Đạo đế từng diệt nhưng Tập đế không đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế trong cõi ấy Đạo đế từng diệt và Tập đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = 4 Phàm nhân, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Anabhisa metāvīnaṃ taṇhāya bhavaṅgakkhaṇe tesam tattha *mukhayanaya*).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó (**Tattha Anabhisametāvīnaṃ**), những người ấy là : **3 bậc Thánh quả hữu học** tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm tham bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Anabhisame tāvīnaṃ taṇhāya bhavaṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Và 3 bậc Thánh quả hữu học từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm tham bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Abhisametāvīnaṃ taṇhāya bhavaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mờ = 3 bậc Thánh quả hữu học từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm tham bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Abhisame tāvīnaṃ taṇhāya uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả^(*) trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đặc A La Hán đạo ... cho đến tâm viên tịch Níp bàn. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm quả hiện khởi theo tuần tự của tâm đạo sanh lên lần đầu tiên... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha).

^(*)**Giáo trình trường đại học Thắng pháp Jotika tại Chùa Rakkhang : Bậc A La Hán quả** trong cõi Tịnh cư tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả trong lộ đặc A La Hán đạo... cho đến tâm Viên tịch Níp Bàn với 5 cõi Tịnh cư.

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp trước thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử. Nếu đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp này thì tính từ tâm quả khởi hiện theo tuần tự của tâm đạo sanh lên lần đầu tiên trong kiếp này... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ). (Ngay cả trang tiếp theo cũng vẫn có ý nghĩa này nữa).

Và 3 bậc Thánh quả hữu học từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm tham bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17

cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Abhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

1. TẬP ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha Samudayasaccaṃ na nirujjhati, tassa tattha Maggasaccaṃ na nirujjhitthāti?

Tập để không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo để không từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Abhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam tattha Maggasaccaṃ na nirujjhittha, suddhāvasānaṃ dutiye citte vattamāne anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne asaṅṅasattānaṃ tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhati Maggasaccaṃ na nirujjhittha.

Vào sát na sanh của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế, hay vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy trong cõi ấy Tập để không đang diệt nhưng Đạo để từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi Tịnh cư, vào sát na sanh của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế, vào sát na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập để không đang diệt và Đạo để cũng không từng diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha Maggasaccaṃ na nirujjhittha, tassa tattha Samudayasaccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Đạo để không từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập để không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha Maggasaccaṃ na nirujjhittha no ca tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhati, suddhāvasānaṃ dutiye cite vattamāne ana bhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne asaṅṅasattānaṃ tesam tattha Maggasaccaṃ na nirujjhittha samudaya saccaṃ na nirujjhati.

Vào sát na diệt của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng biến tri Tứ Thánh đế trong cõi ấy Đạo để không từng diệt nhưng Tập để đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi Tịnh cư, vào sát na sanh của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh đế, vào sát na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo để không từng diệt và Tập để cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 3 bậc Thánh quả hữu học từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm tham bất tương

ưng kiến, 21 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Abhisame tāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesam tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo ... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn.

Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra từng đắc đạo từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm quả hiện khởi theo tuần tự của tâm đạo sanh lên lần đầu tiên... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha).

Và Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái hiện khởi, tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 (Mukhayadutiya citta). Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2... cho đến tâm A La Hán đạo là tâm có tánh chất giống như tâm thứ 2 (Taṃsadisa dutiyacitta), với 5 cõi Tịnh cư (Suddhāvāsānaṃ dutiyecitte vattamāne taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na của tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm Nhập Lưu đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi tịnh cư) (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vatta māne tesam tattha mukhayānaya).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó, những người ấy là : **bậc Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo** tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhất Lai đạo.

Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Bất Lai đạo.

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne... *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ...).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = 4 Phàm nhân, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha *mukhayanaya*).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó, những người ấy là : **3 bậc Thánh quả hữu học**, tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm tham bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khở) (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Và Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm tham bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái hiện khởi tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 (Mukhayaduti yacitta). Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh, tâm hữu phần thứ 2... cho đến tâm A La Hán đạo là tâm có tánh chất giống như tâm thứ 2 (Taṃsadisadutiya-citta), với 5 cõi Tịnh cư (Suddhāvāsānaṃ dutiyecite vattamāne taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha).

4 Phàm nhân, bậc Nhập Lưu đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc đạo trong kiếp này thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhập Lưu đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha *mukhayanaya*).

Người từng đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng không từng đắc đạo trong cõi mà mình đang ở gọi là: Người chưa chứng đắc hoàn toàn trong cõi đó, những người ấy là : **bậc Nhập Lưu quả, bậc Nhất Lai đạo** tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Nhất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Nhất Lai đạo.

Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc Bất Lai đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm Bất Lai đạo.

Bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán đạo, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái. Nếu sẽ không đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ đắc A La Hán đạo trong cõi mà mình đang ở thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khở) (Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ...).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết Thúc Phần Diệt –

Phần Hiện Tại Quá Khứ – Phần Người và Cõi.

PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma)

Phần Người (Puggalavāra)

1. KHỔ ĐẾ GỐC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccaṃ nirujjhati, tassa samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?*

Khổ đế đang diệt với người nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggass bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccaṃ nirujjhati no ca tesam samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresam cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccaṃ nirujjhti samudayasaccaṃ nirujjhissati.*

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, hay những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh, vào sát na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, thì Khổ đế đang diệt nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn đối với người ngoài ra những người ấy đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy thì Khổ đế đang diệt và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana samudayasaccaṃ nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ nirujjhatīti?*

Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào, thì Khổ đế đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam samudayasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam dukkhasaccaṃ nirujjhati, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam samudayasaccaṃ nirujjhissati dukkhasaccaṃ nirujjhati.*

Đối với tất cả người đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy thì Tập đế sẽ diệt nhưng Khổ đế không đang diệt với những người ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy thì Tập đế sẽ diệt và Khổ đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = bậc A La Hán Đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm hiện khởi, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp bàn (trừ tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc) (Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả, tức vào sát na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā... bhāṅgakkhaṇe tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na diệt của tâm hiện khởi, tính từ tâm ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **Bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có : **Bậc Nhất Lai Quả, bậc Bất Lai Đạo, bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì là: **Bậc Bất Lai quả** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (trừ tâm Bất Lai quả trong cõi Vô sắc) (Yassa ...bhāṅgakkhaṇe... *sadisūpacāranaya*).

Và 4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Itaresam cavantānaṃ tesam).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi đã chứng đắc bậc Nhập Lưu, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, Bậc Nhập Lưu Đạo, bậc Nhập Lưu Quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm Nhập lưu quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc trở thành bậc Nhất Lai thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bậc Thánh Đạo thấp, 2 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc trở thành bậc Bất Lai thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược, Chi pháp của câu mở = 4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesam).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là : **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Nhập Lưu, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, Bậc Nhập Lưu Đạo, bậc Nhập Lưu Quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Nhất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bậc Thánh Đạo thấp, 2 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Bất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1 ... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chận, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh), tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesam).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là : **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Nhập Lưu, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, Bậc Nhập Lưu Đạo, bậc Nhập Lưu Quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm Nhập Lưu quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc bậc Nhất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bậc Thánh Đạo thấp, 2 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc bậc Bất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1.KHỔ ĐỂ GÓC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccaṃ na nirujjhati, tassa samudayasaccaṃ na nirujjhissatīti?*

Khổ để không đang diệt với người nào, thì Tập để sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhāṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam samudayasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa uppādakkhāṇe arahantānaṃ cittassa uppādakkhāṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhāṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccaṃ na nirujjhati samudayasaccaṃ na nirujjhissati.*

Đối với tất cả người đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ để không đang diệt nhưng Tập để sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc của những người ấy Khổ để không đang diệt và Tập để cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana samudayasaccaṃ na nirujjhattīti?*

Hay là Tập để sẽ không diệt với người nào, thì Khổ để không đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa*

bhaṅgakkhaṇe tesam samudayasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesam dukkhasaccaṃ na nirujjhati, Aggamaggassa uppādakkhāṇe arahantānaṃ cittassa uppādakkhāṇe cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhāṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam samudaya saccañca na nirujjhissati dukkhasaccañca na nirujjhati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, hay những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy Tập để sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang diệt với những người ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo vào sát na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc của những người ấy Tập để sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajantānaṃ tesam).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1 ... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Nhập Lưu, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, Bậc Nhập Lưu Đạo, bậc Nhập Lưu Quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Nhất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bậc Thánh Đạo thấp, 2 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Bất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm ái khởi hiện lần sau cùng.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkhāṇe tesam).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chận tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam).

Và bậc A La Hán Đạo tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppā dakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ cittassa uppādakkhāṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā... uppā dakkhaṇe tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh (Tadārammaṇacitta) hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi đã chứng đắc Nhập Lưu thì gồm có: **Bậc Nhập Lưu Quả, 2 bậc Thánh Đạo giữa, 2 bậc Thánh Quả** giữa tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện tính từ tâm na cảnh hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì là : **Bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc bậc Bất Lai thì là : **bậc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo. (Yassa cittassa anantarā... uppā dakkhaṇe tesam *sadisūpacāranaya*).

Bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán Quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam *mukhayanaya*).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chận tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam *sadisūpacāranaya*).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp câu mở = **bậc A La Hán Đạo**, trong cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc) (Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo (Yassa cittassa anantarā... bhāṅgakkhaṇe tesam *mukkhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Dự Lưu, thì gồm có: **Bậc Dự Lưu quả, 2 bậc Thánh Đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính

từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Bạc Nhất Lai Quả, bạc Bất Lai Đạo, bạc Bất Lai Quả** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì là: **Bạc Bất Lai Quả** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm bất lai quả trong cõi Vô sắc) (Yassa... bhāṅgakkhaṇe... *sadisūpacāranaya*).

Và **bạc A La Hán Đạo** tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppā dakkhaṇe tesam).

Bạc A La Hán quả tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo ... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ cittassa uppā dakkhaṇe tesam).

Bạc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā... uppā dakkhaṇe tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu thì gồm có: **Bạc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Bạc Nhất Lai Quả, bạc Bất Lai Đạo, bạc Bất Lai Quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai thì là : **Bạc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần sanh kế tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā... uppā dakkhaṇe tesam *sadisūpacāranaya*).

Bạc A La Hán đạo, bạc A La Hán Quả trong cõi Vô sắc tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam *mukhayanaya*).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chận, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca... *sadisūpacāranaya*).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ nirujjhati, tassa Maggasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ để đang diệt với người nào, thì Đạo để sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccaṃ nirujjhati no ca tesam maggasaccaṃ nirujjhissati, yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭila bhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam dukkha saccañca nirujjhati Maggasaccañca nirujjhissati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy Khổ để đang diệt nhưng Đạo để sẽ không diệt với những người ấy; Còn đối với những phạm nhân nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dù tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dù tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy thì Khổ để đang diệt và Đạo để cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Đạo để sẽ diệt với người nào, thì khổ để đang diệt với người ấy phải chăng ?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam maggasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam dukkhasaccaṃ nirujjhati, yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭila bhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam Magga saccañca nirujjhissati dukkhasaccañca nirujjhati.

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, hay những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dù tịnh, vào sát na sanh của tâm dù tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dù tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm trong cõi Vô sắc nơi những người ấy thì Đạo để sẽ diệt nhưng Khổ để không đang diệt với những người ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dù tịnh, vào sát na diệt của tâm dù tịnh nơi những người ấy, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dù tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật của những người ấy thì Đạo để sẽ diệt và Khổ để cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = bậc A La Hán Đạo, trong cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (trừ tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc) (Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ)

4 Phàm nhân vô phần đang chết trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư) tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesāṃ cavantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân vô phần sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ).

Và bậc Bất Lai quả tức vào sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Quả hữu học đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ cavantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật, sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkhaṇe tesāṃ).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Quả hữu học đang sanh trong 31 cõi tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bốn sắc nghiệp, bốn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên (Ye caññe maggaṃ na paṭilabhissanti tesāṃ uppajjantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử.

Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1 ... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam).

Và bậc Bất Lai quả tức vào sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đặc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Quả hữu học đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam cavantānam tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật sẽ không đặc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đặc đạo trong kiếp sau, hay sẽ đặc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đặc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật sẽ đặc A La Hán đạo trong kiếp này, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh...cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A La Hán đạo (trừ tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam na nirujjhati, tassa Maggasaccam na nirujjhissatī?

Khổ để không đang diệt với người nào, thì Đạo để sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam uppajjantānam pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccam na nirujjhati no ca tesam maggasaccam na nirujjhissati, arahantānam cittassa uppādakkaṇe ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam uppajjantānam pavatte cittassa uppā dakkaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam dukkhasaccañca na nirujjhati Maggasaccañca na nirujjhissati.

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đặc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh, vào sát na sanh của tâm dũ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đặc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy thì Khổ để không đang diệt nhưng Đạo để sẽ diệt với những người ấy; Còn đối với sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những phàm nhân nào sẽ không đặc đạo đang sanh, hay vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những phàm nhân

ấy, hay vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc của những người ấy Khổ đế không đang diệt và Đạo đế sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Khổ đế không đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesam dukkhasaccaṃ na nirujjhati, arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam Maggasaccaṃ na nirujjhissati dukkhasaccaṃ na nirujjhissati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang diệt với những người ấy; Còn vào sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy, hay vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Đạo đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = Bậc A La Hán đạo tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesam).

4 Phạm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam uppajantānaṃ tesam).

4 Phạm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử.

Phạm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam).

Và bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe tesam).

4 Phàm nhân vô phần đang sanh trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư) tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân vô phần sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = **bậc A La Hán Đạo** trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (trừ tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc) (Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

4 Phàm nhân vô phần đang chết trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư) tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissantitesam cavantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân vô phần sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Và bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

4 Phàm nhân vô phần đang sanh trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư) tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân vô phần sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

1.TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa Samudayasaccaṃ nirujjhati, tassa Maggasaccaṃ nirujjhissatīti?

Tập đế đang diệt với người nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Ye puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam samudaya saccaṃ nirujjhati no ca tesam maggasaccaṃ nirujjhissati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam samudayasaccañca nirujjhati Maggasaccañca nirujjhissati.

Đối với những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na diệt của tâm ái nơi những phàm nhân ấy Tập đế đang diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn đối với những phàm nhân nào sẽ đắc đạo, vào sát na diệt của tâm ái nơi những người ấy Tập đế đang diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa Samudayasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào, thì Tập đế đang diệt với người ấy phải chăng ?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhā vippayuttacitte vattamāne nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesam maggasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam samu dayasaccaṃ nirujjhati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam Magga saccañca nirujjhissati samudayasaccañca nirujjhati.

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của bậc Bất Lai, vào sát na sanh của tâm ái, và vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy, người đang nhập Thiền diệt, hay người ở trong cõi Vô tướng Đạo đế sẽ diệt nhưng Tập đế không đang diệt với những người ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo, vào sát na diệt của tâm ái nơi những người ấy Đạo đế sẽ diệt và Tập đế cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye puthujjanā... taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkhaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm

bất tương ưng ái, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na đang nhập Thiền diệt (Nirodhasamāpannānaṃ tesam).

Người lạc Tam nhân hữu phần (Bhabbasugati) đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asañña sattānaṃ tesam).

Và 4 phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh Quả hữu học tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHÂN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa Samudayasaccaṃ na nirujjhati, tassa Maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Tập đế không đang diệt với người nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe taṇhā vippayuttacitte vattamāne nirodhasamāpannānaṃ asaññasattānaṃ tesam samudayasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam maggasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippa yuttacitte vattamāne tesam samudayasaccaṇca na nirujjhati Maggasaccaṇca na nirujjhissati.

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh của những người ấy là người hội đủ tâm dữ tịnh, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của bậc Bất Lai, vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy, người đang nhập Thiền diệt, hay người ở trong cõi Vô tưởng Tập đế không đang diệt nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy; Còn vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh với những phàm nhân ấy Tập đế không đang diệt và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana Maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa Samudayasaccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Tập đế không đang diệt với những người ấy phải chăng?

Đáp: Ye puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam magga saccaṃ na nirujjhissati no ca tesam samudaya saccaṃ na nirujjhati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā

maggam na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam Magga saccaṅca na nirujjhissati samudayasaccaṅca na nirujjhati.

Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na diệt của tâm ái nơi những phàm nhân ấy Đạo để sẽ không diệt nhưng Tập để đang diệt với những người ấy; Còn vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những phàm nhân ấy Đạo để sẽ không diệt và Tập để cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na sanh tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na đang nhập Thiền diệt (Nirodhasamāpannānaṃ...).

Người lạc Tam nhân hữu phần (Bhabbasugati) đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam).

Và bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn.

4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (Ye ca puthujjanā... vattamāne...).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na đang nhập Thiền diệt (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Nirodhasamā...).

Người lạc Tam nhân vô phần (Abhabbasugati) đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānaṃ...).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = 4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye puthujjanā maggam na paṭilabhissanti... bhaṅgakkhaṇe...).

Và bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (Ye ca puthujjanā... vattamāne...).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na đang nhập Thiền diệt (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Nirodhasamā...).

Người lạc Tam nhân vô phần (Abhabbasugati) đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānaṃ...).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Góc - Kết Thúc Phần Diệt –
Phần Hiện Tại Vị Lai – Phần Người.

PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma)

Phần Người và Cõi (Puggalokāsavāra)

1. KHỔ ĐẾ GÓC TẬP ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ nirujjhati, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggaṃ bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresam catu vokārā pañcavokārā cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhati samudaya saccaṃ nirujjhissati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế đang diệt nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người ngoài ra những người ấy đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế đang diệt và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì khổ đế đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajantānaṃ pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe arūpe maggaṃ ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhati, catuvokāra pañcavokārā cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati dukkha saccaṃ nirujjhati.

Đối với những người đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Tập để sẽ diệt nhưng Khổ để không đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Tập để sẽ diệt và Khổ để cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mờ = bậc A La Hán Đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Aggamaggasa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (trừ tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc) (Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti... tesam tattha mukkhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phàm tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tức vào sát na diệt của tâm sanh khởi, tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **Bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh Đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Bậc Nhất Lai Quả, bậc Bất Lai Đạo, bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất lai, là: **Bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm Bất Lai quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ), là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa anantarā... sadisūpacāranaya).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ đồng lực thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng tức vào sát na diệt của bọn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha).

Và 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35

tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Itaresam catuvokāra pañcavokāra cavantānam tesam tattha).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diệt trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc bậc Nhập Lưu, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, Bậc Nhập Lưu Đạo, bậc Nhập Lưu Quả** sinh diệt trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm Nhập Lưu quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc bậc Nhất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bậc Thánh Đạo thấp, 2 bậc Thánh Quả thấp** sinh diệt trong thời bình nhật tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc bậc Bất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sinh diệt trong thời bình nhật tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pavatte cittassa bhavagakkhane...).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diệt trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4.

Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái khởi hiện lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diệt trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Pavatte cittassa bhavagakkhane tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = **4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học** đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Catuvokāram pañcavo kāram uppajjantānam tesam tattha).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diệt trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm sanh khởi, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, Bạc Nhập Lưu Đạo, bạc Nhập Lưu Quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm sanh khởi, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có : **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Bạc Thánh Đạo thấp, 2 bạc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm sanh khởi, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Bạc Thánh Đạo thấp, 3 bạc Thánh Quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm sanh khởi, tính từ tâm hữu phần thứ 1 ... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bạc Thánh đạo thấp, 3 bạc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bạc Thánh đạo thấp, 3 bạc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha).

2 bạc Thánh đạo giữa, 3 bạc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chặn, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhavakkhaṇe...).

Và 4 Phàm nhân, 3 bạc Thánh quả hữu học đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Catuvokāra pañcavokāra cavantānaṃ tesam tattha).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Dự Lưu, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bạc Dự Lưu đạo, bạc Dự Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm Dự Lưu quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bạc Thánh đạo thấp, 2 bạc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khô), là người kiếp chót trực tiếp (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe...).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1.KHỔ ĐỂ GỐC TẬP ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati, tassa tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissatī?

Khổ để không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập để sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa uppāḍakkhaṇe arahantānaṃ cittassa uppāḍakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppāḍakkhaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe asaṅña sattaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati samudaya saccaṅca na nirujjhissati.

Đối với những người đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ để không đang diệt nhưng Tập để sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dù tịnh nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ để không đang diệt và Tập để cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha dukkha saccaṃ na nirujjhatīti?

Hay là Tập đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tattha cittassa bhaṅgakkhaṇe asaññasattā cavantānaṃ tesāṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesāṃ tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhati, aggamaggassa uppādakkhaṇe arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesāṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati dukkhasaccaṃ na nirujjhati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh Quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesāṃ tattha).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những

người này là đồng lực tham thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái khởi hiện lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chặn, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhavakkhaṇe...)

Và bậc A La Hán đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa... tesam tattha mukhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Dự Lưu, thì gồm có: **bậc Dự Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất Lai, thì: **bậc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khở) là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe... *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng...

cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *mukhayanaya*).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chặn, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi vô tưởng tức vào sát na sanh của bọn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattam uppijantānam tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp câu mở = **bậc A La Hán Đạo**, trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (trừ tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc) (Arahantānam cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti... tesam tattha *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là : **Phàm hữu phàm tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong đắc lộ A La Hán Đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **Bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh Đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Bậc Nhất Lai Quả, bậc Bất Lai Đạo, bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na diệt của tâm sanh khởi, tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất Lai thì là : **Bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na diệt tâm sanh khởi, tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán Đạo (trừ tâm Bất Lai quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính

từ tâm đồng lực thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ ái khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi vô tưởng tức vào sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng (Asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha).

Và bậc A La Hán đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamag gassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe tesam tattha *mukhayana*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn ấy, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 thánh đạo thấp, 3 bậc thánh quả thấp** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **Bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh Đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Bậc Nhất Lai Quả, bậc Bất Lai Đạo, bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất Lai thì là : **Bậc Bất Lai Quả** tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khở) là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe... *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham, thì tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực sân, si, đại thiện thì tính từ tâm Na cảnh hoặc tâm hữu phần hiện khởi nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn, là người kiếp chót gián tiếp.

Bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe aggamagga ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha *mukhayana*).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh đạo thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chặn, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm

quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng vào sát na sanh của bọn mạng quyền cứu sắc khởi hiện vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattam uppajantānam tesam tattha*).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

2.KHỔ ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccam nirujjhati, tassa tattha Maggasaccam nirujjhissatīti?

Khổ đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānam cittassa bhaṅgakkhaṇe āpāyikānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam cavantānam pavatte citassa bhaṅgakkhaṇe asaññasattā cavantānam tesam tattha dukkhasaccam nirujjhati no ca tesam tattha maggasaccam nirujjhissati, yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam cavantānam pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccañca nirujjhati Maggasaccañca nirujjhissati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt nơi tâm tất cả bậc A La Hán, người đang chết trong cõi khổ, vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người Khổ ấy, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết vào sát na diệt trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế đang diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang chết, hay vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế đang diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha Maggasaccam nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccam nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với những người nào trong cõi nào, thì Khổ đế đang diệt với những người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam uppajantānam pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha maggasaccam nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccam nirujjhati, yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti

tesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha maggasaccaṅca nirujjhissati dukkha saccaṅca nirujjhati.

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dũ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo để sẽ diệt nhưng Khổ để không đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na diệt của tâm dũ tịnh nơi những người ấy, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang chết, vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo để sẽ diệt và Khổ để cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = bậc A La Hán Đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (trừ tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (Arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

Người khổ Vô nhân đang chết trong cõi Khổ, tức vào sát na diệt của tâm quan sát thọ xả quả Bất thiện, 10 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Āpāyikānaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi Khổ, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi Khổ (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 phàm nhân Vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ cavantānaṃ tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 phàm nhân Vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha *mukhayanaya*).

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm đạo khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), với 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng Quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, tức vào sát na diệt của bọn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha).

Và bậc Bất Lai Quả tức vào sát na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc thánh Quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam cavantānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc thánh Quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, sinh diên trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, sinh diên trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm chuyển tộc hoặc tâm dữ tịnh trong lộ đắc 3 đạo thấp và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = **bậc A La Hán Đạo**, trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamagga uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 Bậc thánh Quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, sinh diên trong thời bình nhật, tức vào sát na

sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, hữu phần thứ 1... cho đến tâm đạo khởi hiện lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh đạo thấp trong cõi Vô sắc sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Và bậc Bất Lai quả tức vào sát na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha)

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na diệt của tâm của 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ). Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam cavantānam tesam tattha.

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm chuyển tộc hoặc dũ tịnh trong lộ đắc 3 đạo thấp và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ). (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

2.KHỔ ĐỂ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccam na nirujjhati, tassa tattha Maggasaccam na nirujjhissatīti?

Khổ để không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo để sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggaṇa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam uppajantānam pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe maggassa ca

phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccam na nirujjhati no ca tesam tattha maggasaccam na nirujjhissati, arahantānam cittassa uppādakkaṇe āpāyikānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam uppajantānam pavatte cittassa uppādakkaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe asaṅṅasattam uppajantānam tesam tassa dukkhasaccaṅca na nirujjhati maggasaccaṅca na nirujjhissati.

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự vào sát na sanh của tâm dũ tịnh, vào sát na sanh của tâm dũ tịnh nơi những người ấy, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát na diệt của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế không đang diệt nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, người đang sanh trong cõi Khổ vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người Khổ ấy, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy, vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế không đang diệt và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha Maggasaccam na nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccam na nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānam cittassa bhaṅgakkhaṇe āpāyikānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam cavantānam pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe asaṅṅasattā cavantānam tesam tattha maggasaccam na nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccam na nirujjhati, arahantānam cittassa uppā dakkhaṇe āpāyikānam ye puthujjanā maggam na paṭila bhissanti tesam uppajantānam pavatte cittassa uppā dakkhaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe asaṅṅa sattam uppajantānam tesam tattha maggasaccaṅca na nirujjhissati dukkhasaccaṅca na nirujjhati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, vào sát na diệt của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, người đang chết trong cõi Khổ, vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người Khổ ấy, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết, vào sát na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm nơi tất cả bậc A La Hán, người đang sanh trong cõi Khổ, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người Khổ ấy, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang sanh, vào sát na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy, vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang sanh vào cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = Bậc A La Hán đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa...).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

2 bậc Thánh đạo giữa, **3 bậc Thánh quả thấp** trong cõi Vô sắc sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Và bậc A La Hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānaṃ cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Người khổ Vô nhân đang sanh trong cõi Khổ, tức vào sát na sanh của tâm tục sinh quan sát thọ xả quả bất thiện, 10 tâm sở, 3-7 bợn sắc nghiệp (Āpāyikānaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi Khổ (Apāyabhūmi), tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, **3 Phàm nhân vô phần** (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, **3 Phàm nhân vô phần** (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha *mukhayanaya*).

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm quả sanh lên theo tuần tự của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacā ranaya*.

Bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tatha *mukhayanaya*).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 3 cõi Vô sắc (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng, tức vào sát na sanh của bọn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattam uppajantānam tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = bậc A La Hán Đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán Quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (trừ tâm A La Hán quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānam cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người khổ Vô nhân đang chết trong cõi Khổ, tức vào sát na diệt của tâm quan sát thọ xả quả bất thiện, 10 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Āpāyikānam cavantānam tesam tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật, trong cõi Khổ, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi Khổ (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na diệt của tâm 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam cavantānam tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh ... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *mukhayanaya*).

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm đạo khởi hiện lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng Quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, tức vào sát na diệt của bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā cavantānaṃ tesam tattha).

Và bậc A La Hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (Arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Người khổ Vô nhân đang sanh trong cõi Khổ, tức vào sát na sanh của tâm quan sát thọ xả quả bất thiện, 10 tâm sở, 3-7 bợn sắc nghiệp (Āpāyikānaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi Khổ, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha *mukhayānaya*).

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm quả sanh lên theo tuần tự của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh...

cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam̐ tattha *sadisūpacā ranaya*).

Bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, tâm A La Hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam̐ tattha *mukhayanaya*).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở với 3 cõi Vô sắc (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca bhāṅgakkhaṇe tesam̐ tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng, tức vào sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattam̐ uppajjantānam̐ tesam̐ tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐẾ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: Yassa yattha Samudayasaccaṃ nirujjhati, tassa tattha maggasaccaṃ nirujjhissatīti?

Tập đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam̐ taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam̐ tattha samudayasaccaṃ nirujjhati no ca tesam̐ tattha maggasaccaṃ nirujjhissati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam̐ taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam̐ tattha samudayasaccaṃ nirujjhati Maggasaccaṃ nirujjhissati.

Vào sát na diệt của tâm ái của những người Khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na diệt của tâm ái nơi những phàm nhân ấy trong cõi ấy Tập đế đang diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo vào sát na diệt của tâm ái nơi những người ấy trong cõi ấy Tập đế đang diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhatīti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam̐ taṇhāya uppādakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam̐ tattha maggasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam̐ tattha samudayasaccaṃ nirujjhati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam̐

taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha Maggasaccaṇca nirujjhissati samudayasaccaṇca nirujjhati.

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của bậc Bất Lai, vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy trong cõi ấy Đạo để sẽ diệt nhưng Tập để không đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo vào sát na diệt của tâm ái nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo để sẽ diệt và tập để cũng đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = Người khổ Vô nhân tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha mukhayanaya).

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Và 3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mở = bậc A La Hán Đạo, trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamagga uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn

(trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh Quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1. TẬP ĐẾ GỐC ĐẠO ĐỂ NGỌN SONG ĐỐI

Vấn xuôi: **Yassa yattha Samudayasaccaṃ na nirujjhati, tassa tattha Maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?**

Tập đế không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa arahantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesaṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhati no ca tesaṃ tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭila bhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhā vippayuttacitte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhati Magga saccaṃ na nirujjhissati.**

Vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của bậc Bất Lai, hay vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy trong cõi ấy Tập đế không đang diệt nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người Khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na của tâm bất tương ưng ái đang sanh với những phàm nhân ấy, hay người ở trong cõi Vô tướng trong cõi ấy Tập đế không đang diệt và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha Maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha Samudayasaccaṃ na nirujjhatīti?**

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesaṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhā vippayuttacitte vattamāne asaññasattānaṃ tesaṃ tattha Maggasaccaṃ na nirujjhissati samudayasaccaṃ na nirujjhati.**

Vào sát na diệt của tâm ái nơi những người Khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na diệt của tâm ái nơi những phàm nhân ấy trong cõi ấy Đạo để sẽ không diệt nhưng Tập để đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na tâm bất tương ái đang sanh với những người Khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát na sanh của tâm ái và vào sát na tâm bất tương ửng ái đang sanh với những phàm nhân ấy, hay người ở trong cõi Vô tướng trong cõi ấy Đạo để sẽ không diệt và Tập để cũng không đang diệt.

TRÌNH BÀY CHI PHÁP

Trong câu vấn xuôi; Chi pháp câu mở = bậc A La Hán Đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát na sanh của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Agga maggassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

Bậc Bất Lai Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán Đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ửng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ửng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesaṃ tattha).

Và bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (Arahantānaṃ tesaṃ tattha).

Người khổ Vô nhân tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ửng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ửng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesaṃ tattha mukhayanaya).

3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm

ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ sát na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ cõi 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi khổ). (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược; Chi pháp của câu mờ = **Người khổ Vô nhân**, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *mukhayānaya*).

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam tattha *sadisūpacāranaya*).

Và bậc A La Hán Đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán Đạo, 36 tâm sở (Aggammaggaṃ bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán Quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán Đạo ... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānaṃ tesam tattha).

Người khổ Vô nhân tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ye ca

puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha *mukhayānaya*).

3 Bậc Thánh Đạo thấp, 3 bậc Thánh Quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ sát na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát na sanh của 3 sát na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) (*Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha sadisūpacāranaya*).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattānaṃ tesam tattha*).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc. Kết Thúc Phần Diệt –
Phần Hiện Tại Vị lai – Phần Người và Cõi.

PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG (ATĪTĀNĀGATAVĀRA ANULOMA)

PHẦN NGƯỜI (PUGGALAVĀRA)

1. Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccaṃ nirujjhitha, tassa samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?*

Khổ đế từng diệt với người nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam dukkhasaccaṃ nirujjhitha no ca tesam samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresam tesam dukkhasaccaṅca nirujjhitha samudayasaccaṅca nirujjhissati.*

Người viên mãn A La Hán đạo, tất cả bậc A La Hán, hay những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh thì Khổ đế từng diệt nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn đối với người ngoài ra đó Khổ đế từng diệt và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana samudayasaccaṃ nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ nirujjhithātīti?*

Hay là Tập để sẽ diệt với người nào, thì Khổ để từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!” (Āmantā).

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc A La Hán đạo** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phàm tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì là: **bậc Bất Lai quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (*Yassa cittassa... sadisūpacāranaya*).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là: **4 Phàm nhân hữu phàm**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phàm, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phàm, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phàm, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng (Là phàm nhân hữu phàm sẽ đắc đạo).

4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy điểm tận cùng (Itaresaṃ tesam: Phàm nhân vô phần sẽ không đắc đạo).

Chi pháp câu hỏi = Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở:** Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là: **4 Phàm nhân hữu phần**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng (Là phàm nhân hữu phần sẽ đắc đạo).

4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được điểm tận cùng (Itaresaṃ tesam: Phàm nhân vô phần sẽ không đắc đạo).

Chi pháp câu hỏi = Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

1. Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ na nirujjhitta, tassa samudayasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Khổ đế không từng diệt với người nào, thì Tập đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không có!” (Natthi).

Vấn ngược: Yassa vā pana samudayasaccaṃ na nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ na nirujjhithāti?

Hay là Tập đế sẽ không diệt với người nào, thì Khổ đế không từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Từng diệt!” (Nirujjhitta).

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A La Hán đạo** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì là: **Bậc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (*Yassa cittassa... sadisūpacāranaya*).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở:** Không có, khi chi pháp của câu mở không có, thì **Chi pháp của câu hỏi** = Cũng không có giống nhau (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG

2. Khổ Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccaṃ nirujjhitta, tassa maggasaccaṃ nirujjhissatī?*

Khổ đế từng diệt với người nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam dukkhasaccaṃ nirujjhitta no ca tesam maggasaccaṃ nirujjhissati, aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam dukkhasaccaṃca nirujjhitta maggasaccaṃca nirujjhissati.*

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo thì Khổ đế từng diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai ấy thì Khổ đế từng diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccam nirujjhissati, tassa dukkhasaccam nirujjhithhāti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào, thì Khổ đế từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc A La Hán đạo, tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na diệt của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānam tesam).

4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng (Ye ca puthujanā maggam na paṭilabhissanti tesam).

Và bậc A La Hán đạo tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: bậc A La Hán đạo tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dũ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. [Là câu hậu vấn, đáp đồng].

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

2.Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam na nirujjhitha, tassa maggasaccam na nirujjhissatīti?

Khổ đế không từng diệt với người nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không có!”

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccam na nirujjhissati, tassa dukkhasaccam na nirujjhithāti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Khổ đế không từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Từng diệt!”

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở:** Không có, khi chi pháp của câu mở không có, thì **Chi pháp của câu hỏi:** Cũng không có giống nhau. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A La Hán đạo** tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānam tesam).

4 Phàm nhân vô phàm tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy điểm tận cùng (Ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG

1. Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa samudayasaccam nirujjhitha, tassa maggasaccam nirujjhissatīti?

Tập đế từng diệt với người nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe arahantānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam samudayasaccam nirujjhitha no ca tesam maggasaccam nirujjhissati, aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā agga maggam paṭilabhissanti ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam samudayasaccañca nirujjhitha maggasaccañca nirujjhissati.

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo thì Tập đế từng diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc A La Hán đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai, thì Tập đế từng diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccam nirujjhissati, tassa samudayasaccam nirujjhithāti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: **bậc A La Hán đạo** tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân vô phần tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được điểm tận cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam).

Và **bậc A La Hán đạo** tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppāḍakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: **bậc A La Hán đạo** tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppāḍakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā Aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. [Là câu vấn, đáp đồng].

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

1. Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa samudayasaccaṃ na nirujjhitha, tassa maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Tập đế không từng diệt với người nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không có!”

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccaṃ na nirujjhissati, samudayasaccaṃ na nirujjhithāti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Tập đế không từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Từng diệt!”

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở:** Không có, khi chi pháp của câu mở không có, thì **Chi pháp của câu hỏi:** Cũng không có giống nhau. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A La Hán đạo** tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân vô phàn tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được điểm tận cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

Kết Thúc Tập Đế Góc.

Kết Thúc Phần Diệt –

Phản Quá Khứ Vị Lai – Phản Ngươi.

GHI CHÚ: Phần sanh diệt trình bày giống như Phần diệt, chỉ khác nhau là “Từng Diệt” (**Nirujjhitta**), trong câu vấn và câu đáp của Phần diệt thay đổi thành “Từng Sanh” (**Uppajjhitta**) khác nhau chỉ bấy nhiêu.

PHẦN DIỆT (NIRODHAVĀRA)

Phản Quá Khứ Vị Lai Thuận Từng (Atītānāgatavāra Anuloma)

Phản Ngươi và Cõi (Puggalokāsavāra)

1. Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ nirujjhitta, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ đế từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaññasattānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ nirujjhitta no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavo kārānaṃ tesam tattha dukkhasaccañca nirujjhitta samudayasaccañca nirujjhissati.

Người viên mãn A La Hán đạo, tất cả bậc A La Hán, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế từng diệt nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người ngoài ra đó ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn trong cõi ấy Khổ đế từng diệt và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccam nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ nirujjhithātīti?

Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Suddhāvāsāṃ uppajjantānaṃ tesāṃ tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati no ca tesāṃ tattha dukkhasaccaṃ nirujjhitta, itaresāṃ catuvo kārānaṃ pañcavokārānaṃ tesāṃ tattha samudaya saccaṅca nirujjhissati dukkhasaccaṅca nirujjhitta.

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư trong cõi ấy Tập đế sẽ diệt nhưng Khổ đế không từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra cõi Tịnh cư trong cõi ấy Tập đế sẽ diệt và Khổ đế cũng từng diệt.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A La Hán đạo tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggaṃ aggasamaṅgīnaṃ tesāṃ tattha).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ tesāṃ tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesāṃ tattha mukhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn ấy, là: **4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất Lai, thì: **bậc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ), là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesāṃ tattha *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesāṃ tattha).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là: Phàm hữu phần tam nhân tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Dự Lưu, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Dự Lưu đạo, bậc Dự Lưu quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra, thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện (trừ tâm tục sinh của người Tịnh cư). Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Itaresam catuvokārānam pañcavokārānam tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: bậc Bất Lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm tục sinh ngũ thiền Sắc giới, 30 tâm sở với 5 cõi Tịnh cư (Suddhavāsānam uppajantānam tesam tattha).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chận trong giai đoạn ấy, là: Phàm hữu phần tam nhân tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát na sanh của 3 sát na

tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra, thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện (trừ tâm tục sinh của người Tịnh cư). Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) (Itaresaṃ catuvokāraṇaṃ pañcavokāraṇaṃ tesāṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

1. Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ na nirujjhitta, tassa tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Khổ đế không từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Sẽ diệt!” (Nirujjhissati).

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha dukkha saccaṃ na nirujjhithātīti?

Hay là Tập đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế không từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Từng diệt!” (Nirujjhitha).

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc Bất Lai quả** đang sanh trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm tục sinh ngũ thiền Sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi Tịnh cư (Sudhāvāsaṃ uppajantānaṃ tesāṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A La Hán đạo** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaḅḅasamaḅḅānaṃ tesāṃ tattha).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đắc A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn (Arahantānaṃ tesāṃ tattha).

Bạc Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A La Hán đạo (*Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya*).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhập Lưu, thì gồm có: **bạc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Nhất Lai, thì gồm có: **bạc Nhất Lai quả, bạc Bất Lai đạo, bạc Bất Lai quả** tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo.

Nếu có ái ngăn chận sau khi chứng đắc Bất Lai, thì là: **bạc Bất Lai quả**, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (*Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát na diệt của tâm đồng lực thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattānam tesam tattha*).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG

1. Khổ Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa yattha dukkhasaccam nirujjhitha, tassa tattha maggasaccam nirujjhissatīti?*

Khổ đế từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa bhavakkhaṇe arahantānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti āpāyikānam asaññasattānam tesam tattha dukkhasaccam nirujjhitha no ca tesam tattha maggasaccam nirujjhissati, aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam tattha dukkhasaccañca nirujjhitha maggasaccañca nirujjhissati.*

Vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A La Hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, người ở trong cõi Khổ, hay người ở trong

cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế từng diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với nhưng người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của những bậc Bất Lai trong cõi ấy Khổ đế từng diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccam nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccam nirujjhithāti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Sudhāvāsam uppajjantānam tesam tattha maggasaccam nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccam nirujjhitha, aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā agga maggam paṭilabhissanti ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam tattha maggasaccaṇca nirujjhissati dukkhasaccaṇca nirujjhitha.

Đối với những người nào đang sanh trong cõi Tịnh cư trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt nhưng Khổ đế không từng diệt với người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A La Hán đạo theo tuần tự của tâm dũ tịnh là người hội đủ tâm dũ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của bậc Bất Lai trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt và Khổ đế cũng từng diệt.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc A La Hán đạo tức vào sát na diệt của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A La Hán quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm A La Hán quả thứ 1 trong lộ đác A La Hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp Bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Arahantānam tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người Khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) (Ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayānaya).

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, nếu là người

Tịnh cư, thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ). (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya).

Người khổ Vô nhân tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ tesaṃ tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).

Và bậc A La Hán đạo tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

Bát Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đặc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭila bhissanti tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A La Hán đạo. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: **bậc Bát Bất Lai quả** sẽ đắc A La Hán đạo trong kiếp này đang sanh trong cõi Tịnh cư, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm ngũ thiền Sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi Tịnh cư (Sudhāvāsaṃ uppajantānaṃ tesaṃ tattha).

Và bậc A La Hán đạo tức vào sát na sanh của tâm A La Hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

Bát Bất Lai quả tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm dữ tịnh trong lộ đặc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭila bhissanti tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người Khổ vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát na sanh của 3 sát

na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A La Hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

1- Khổ Đế gốc Đạo Đế ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa yattha dukkhasaccaṃ na nirujjhitta, tassa tattha magga saccam na nirujjhissatīti?*

Khổ đế không từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Sẽ diệt!” (Nirujjhissati).

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ na nirujjhitaṭhīti?*

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ không từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Từng diệt!” (Nirujjhitta).

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở:** **Bạc bắt lai quả** sẽ đắc đạo (A-la-hán) trong kiếp này đang sanh trong cõi Tịnh cư, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi tâm Tục sinh ngũ thiền Sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi Tịnh cư (Suddhā vasaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

Hoặc một lý khác nữa: Chi pháp của câu mở: **Bạc bắt lai quả** sẽ đắc A-la-hán đạo trong kiếp này đang sanh trong cõi Tịnh cư tức vào sát-na sanh của cả 3 sát-na nơi tâm Tục sinh ngũ thiền Sắc giới, 30 tâm sở, với 5 cõi Tịnh cư;

Và bạc Bắt lai quả sẽ không đắc A-la-hán đạo trong kiếp này đang sanh trong cõi Tịnh cư tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi tâm Tục sinh ngũ thiền Sắc giới, 30 tâm sở, với 4 cõi Tịnh cư (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu mở: Chi pháp của nhóm sau mà thôi]là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận, phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở:** **bạc A-la-hán đạo** tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaḡḡassa bhagaḡḡhaṇe tesaṃ tattha).

Bạc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ nhất trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) (Arahantānaṃ tesaṃ tattha).

3 phàm nhân hữu phần, 3 phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện,

tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Yeca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhis santi tesaṃ tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Yeca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ tattha sadisūpacāranaya].

Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ tesaṃ tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññāsattānaṃ tesaṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

Một lý khác nữa: Chi pháp của câu mở: **bậc A-la-hán đạo** tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhavakkhaṇe tesaṃ tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesaṃ tattha].

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Yeca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhis santi tesaṃ tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác và sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng xứ) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi

tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khô) [Yeca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ tattha *sadisupacāranaya*].

Người khổ vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khô (Āpāyikānaṃ tesaṃ tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññāsattānaṃ tesaṃ tattha).

Và bậc Bất Lai quả sẽ không đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, đang sanh trong cõi Tịnh cư tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm tục sinh ngũ thiền Sắc giới, 30 tâm sở, với 4 cõi Tịnh cư (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha samudaya saccaṃ nirujjhitta, tassa tattha maggasaccaṃ nirujjhissatīti?

Tập đế từng diệt với người nào trong cõi nào, thì đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṇṇaṃ gakkhaṇe Arahan tānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭila bhissanti āpāyikānaṃ tesaṃ tattha samudaya saccaṃ nirujjhitta no ca tesaṃ tattha maggasaccaṃ nirujjhissati, aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha samudayasaccaṃca nirujjhitta maggasaccaṃca nirujjhissati.

Vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán; Những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo, người ở trong cõi Khô trong cõi ấy Tập đế từng diệt nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai trong cõi ấy Tập đế từng diệt và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhitaṃ thāti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Suddhāvāsānaṃ dutiyecite vattāmāne tesaṃ tattha magga saccaṃ nirujjhissati no ca tesaṃ tattha samudayasaccaṃ nirujjhitaṃ, aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha maggasaccaṃca nirujjhissati samudayasaccaṃca nirujjhitaṃ.

Vào tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi Tịnh cư trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt nhưng Tập đế không từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo của những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt và Tập đế cũng từng diệt.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgak khañe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong đắc lộ A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahan tanaṃ tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthuj janā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới (Bhavanikantikalo bhajavana) thứ 2... cho đến tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng xứ) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhis santi tesam tattha *sadisūpacāranaya*].

Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ tesam tattha).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādak khañe tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yecaññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: bậc Bất Lai quả trong cõi Tịnh cư sẽ đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 19 tâm là tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 (Mukha yadutiyacitta) và tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, có tính chất giống như tâm thứ 2 (Tamsadisadutiyacitta) với 5 cõi Tịnh cư (Suddhā vāsānaṃ duti yacite vattamāne tesaṃ tattha).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamagassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn ngoài ra thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa yattha samudaya saccaṃ na nirujjhitha, tassa tattha maggasaccaṃ na nirujjhis satīti?

Tập Đế không từng diệt với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Sudhāvāsānaṃ dutiyecitte vattamane tesam tattha samudaya saccaṃ na nirujjhitta no ca tesam maggasaccaṃ na nirujjhissati, asaṅṅa sattānaṃ tesam tattha samudayasaccaṅca na nirujjhitta maggasaccaṅca na nirujjhissati.

Vào tâm thứ 2 tức tâm hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi Tịnh cư trong cõi ấy Tập để không từng diệt nhưng Đạo để sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập để không từng diệt và Đạo để cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā panna yat tha maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ na nirujjhittāti?

Hay là Đạo để sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập để không từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhāṅgakkha ñe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti āpāyi kānaṃ tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ na nirujjhitta, asaṅṅasattānaṃ tesam tattha magga saccaṅca na nirujjhissati samudayasaccaṅca na nirujjhitta.

Vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán; Những phạm nhân sẽ không đắc đạo, người ở trong cõi khổ trong cõi ấy Đạo để sẽ không diệt nhưng Tập để từng diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo để sẽ không diệt và Tập để cũng không từng diệt.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc Bất Lai quả trong cõi Tịnh cư sẽ đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 19 tâm là tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 (Mukkhayadutiya-citta) và tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, có tánh chất giống như tâm thứ 2, với 5 cõi Tịnh cư (Sudhāvāsānaṃ dutiyecitte vattamāne tesam tattha).

Và người Lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaṅṅasattānaṃ tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả trong cõi Tịnh cư sẽ không đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 19 tâm là tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 và tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1 có tánh chất giống như tâm thứ 2, với 4 cõi Tịnh cư (trừ cõi Sắc cứu cánh). [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Sudhāvāsānaṃ dutiyecitte vattamāne tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) [Arahantānaṃ tesam tattha].

3 Phạm nhân hữu phần, 3 Phạm vô nhân phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh

cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu là người Tịnh cư thì tính từ tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 2... cho đến tâm tử. Nếu là người tứ uẩn, người ngũ uẩn còn lại thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha saḍḍisūpacāranaya].

Người Khổ vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ tesam tattha).

Và người Lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả trong cõi Tịnh cư sẽ không đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm nơi 19 tâm tức tâm hữu phần thứ 1 là tâm đứng đầu thứ 2 và tâm tục sinh, 15 tâm hữu phần, tâm khai ý môn, tâm đồng lực tham ái chấp kiếp sống mới thứ 1, có tánh chất giống như tâm thứ 2, với 4 cõi Tịnh cư (trừ cõi Sắc cứu cánh) [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Sudhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận, phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết Thúc Phần Diệt Đế;

Phần Quá Khứ Vị Lai; Phần Người và Cõi.

Ghi Chú: Phần sanh – diệt (**Uppādanirodhavāra**) trình bày giống như phần diệt (**Nirodhavāra**) chỉ khác nhau là từng diệt (**Nirujjittha**). Trong câu vấn và câu đáp của phần diệt thay đổi thành ‘Từng sanh’ (**Uppajjittha**) khác nhau chỉ bấy nhiêu.

PHẦN SANH DIỆT (Uppādanirodhavāra)
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccupannavāra anuloma)
PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccam upajjati, tassa samudayasaccam nirujjhatīti?*

Khổ đế đang sanh với người nào, thì Tập đế đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!” (No).

Vấn ngược: *Yassa vā pana samu dayasaccam nirujjhati, tassa dukkhasaccam upajjhatīti?*

Hay là Tập đế đang diệt với người nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ:** 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Sabbesam upajjantānam tesam).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, sắc tâm, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp bác bỏ).

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ:** 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không đáp bác bỏ).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccam nuppajjati, tassa samudayasaccam na nirujjhatīti?*

Khổ đế không đang sanh với người nào, thì Tập đế không đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Taṇhāya bhāṅgakkhaṇe tesam dukkha saccam nuppajjati no ca tesam samudayasaccam na nirujjati, sabbesam cavantānam pavatte taṇhāvippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesam dukkhasaccaṅca nuppajjati samudayasaccaṅca na nirujjati.*

Vào sát-na diệt của tâm ái nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh nhưng Tập đế đang diệt với những người ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng ái trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh và Tập đế cũng không đang diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana samu dayasaccaṃ na nirujjhati, tassa dukkhasaccaṃ nuppajjati?

Hay là Tập đế không đang diệt với người nào, thì Khổ đế không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pa vatte cittassa uppādakkaṇe te saṃ samudayasaccaṃ na niruj jhati no ca tesāṃ dukkhasaccaṃ nuppajjati sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte taṇhāvippayutta cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesāṃ samudaya saccaṅca na nirujjhati dukkhasaccaṅca nuppajjati.

Đối với tất cả người đang sanh, vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Tập đế không đang diệt nhưng Khổ đế đang sanh với những người ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng ái trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Tập đế không đang diệt và Khổ đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesāṃ).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần) [Pavatte taṇhāvippayuttacittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ].

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, sắc tâm tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppā dakkhaṇe tesāṃ).

Và **4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả** đang chết trong 31 cõi, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần) [Pavatte taṇhāvippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ].

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe magassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG

2- Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ uppaj jati, tassa maggasaccaṃ nirujjha tīti?

Khổ đế đang sanh với người nào, thì Đạo đế đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Vấn ngược: Yassa vā pana magga saccam nirujjhati, tassa dukkha saccam uppajjatīti?

Hay là Đạo đế đang diệt với người nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở:** **4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học** đang sanh trong 30 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, sắc tâm, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. [Là câu vấn không, đáp bác bỏ].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở:** **4 bậc Thánh đạo** trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở (Magassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. [Là câu vấn không, đáp bác bỏ].

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

2-Khổ Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ nuppajjati, tassa maggasaccaṃ na nirujjhatīti?

Khổ đế không đang sanh với người nào, thì Đạo đế không đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Maggassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ dukkha saccaṃ nuppajjati no ca tesāṃ maggasaccaṃ na nirujjhati, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte magga vippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhāṇe tesāṃ dukkhasaccaṃca nuppajjati mag gasaccaṃca na nirujjhati.

Vào sát-na diệt của tâm đạo nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh nhưng Đạo đế đang diệt với những người ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng đạo trong thời bình nhật của những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh và Đạo đế cũng không đang diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana magga saccaṃ na nirujjhati, tassa dukkhasaccaṃ nuppajjhatīti?

Hay là Đạo đế không đang diệt với người nào, thì Khổ đế không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Sabbesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhāṇe tesāṃ maggasaccaṃ na nirujjhati no ca tesāṃ dukkhasaccaṃ nuppajjati, sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte maggavippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhāṇe tesāṃ maggasaccaṃca na nirujjhati dukkhasaccaṃca nuppajjati.

Đối với tất cả người đang sanh, hay vào sát-na sanh nơi tâm trong thời bình nhật của những người ấy Đạo đế không đang diệt nhưng Khổ đế đang sanh với những người ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt nơi tâm bất tương ưng đạo trong thời bình nhật của những người ấy, hay vào sát-na sanh nơi tâm đạo, tâm quả Vô sắc của những người ấy Đạo đế không đang diệt và Khổ đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 bậc Thánh đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở (Maggassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cữu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở (Pavatte maggavippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhāṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sanh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, bợn sắc tâm, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesāṃ).

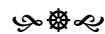
Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở (Pavatte maggavip payuttacittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khở Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đôi.

Vấn xuôi: Yassa samudayasaccaṃ uppajjati, tassa maggasaccaṃ nirujjhatīti?

Tập đế đang sanh với người nào, thì Đạo đế đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Vấn ngược: Yassa vā pana magga saccam nirujjhati, tassa samudaya saccam uppajjhatīti? Hay là Đạo đế đang diệt với người nào, thì Tập đế đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Tanhāya uppādakkaṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp bác bỏ).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 bậc Thánh đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở (Maggassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp bác bỏ).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: *Yassa samudayasaccam nuppajjati, tassa maggasaccam na nirujjhatīti?*

Tập đế không đang sanh với người nào, thì Đạo đế không đang diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Maggassa bhāṅgakkhaṇe tesam samudaya saccam nuppaj jhati no ca tesam maggasaccam na nirujjhati, taṇhāvippayuttacittassa uppā dakkhaṇe maggavippa yuttacittassa bhāṅ gakkhaṇe niro dhasamāpannānam asaṅṅa sattānam tesam samudayasaccaṅca nupajjati maggasaccaṅca na nirujjhati.*

Vào sát-na diệt của tâm đạo nơi những người ấy Tập đế không đang sanh nhưng Đạo đế đang diệt với những người ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng ái nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng đạo nơi những người ấy, người đang nhập Thiền diệt, hay người ở trong cõi Vô tưởng Tập đế không đang sanh và Đạo đế cũng không đang diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana magga saccam na nirujjhati, tassa samudayasaccam nuppajjatīti?* Hay là Đạo đế không đang diệt với người nào, thì Tập đế không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: *Taṇhāya uppādakkhaṇe te sam magga saccam na nirujjhati no ca tesam samudaya saccam nuppajjati, maggavippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacittassa uppādakkhaṇe nirodhasamāpannānam asaṅṅa sattānam tesam maggasaccaṅca na nirujjhati samudayasaccaṅca nuppajjati.*

Vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người ấy Đạo đế không đang diệt nhưng Tập đế đang sanh với những người ấy; Còn đối với sát-na diệt của tâm bất tương ưng đạo nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng ái nơi những người ấy, người đang nhập Thiền diệt, hay người ở trong cõi Vô tưởng Đạo đế không đang diệt và Tập đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: **4 bậc Thánh đạo** trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở (Maggassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Và 4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần) [Taṇhāvippayuttacittassa uppā dakkhaṇe tesam].

4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở (Maggavippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả, bậc A-la-hán quả tức vào sát-na đang nhập Thiền diệt (Nirodhasamāpannānam tesam).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Taṇhāya uppādakkaṇe tesāṃ).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở (Maggavippayutta cittassa bhāṅgakkhaṇe...).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần) [Taṇhāvippayuttacittassa uppā dakkhaṇe tesāṃ].

Bậc Bất Lai quả, bậc A-la-hán quả tức vào sát-na đang nhập Thiền diệt (Nirodhasamāpannānaṃ tesāṃ).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesāṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc. Kết Thúc Phần Sanh – Diệt;

Phần Hiện Tại; Phần Người.

PHẦN SANH DIỆT (Uppādanirodhavāra)

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppannavāra anuloma).

PHẦN CÕI (Okāsavāra)

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yattha dukkhasaccaṃ uppajjati, tattha samudayasaccaṃ nirujjhatīti?

Khổ đế đang sanh trong cõi nào, thì Tập đế đang diệt trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Asaññasatte tattha dukkha saccam uppajjati no ca tattha samudayasaccaṃ nirujjhati, catu vokāre pañcavokāre tattha dukkhasaccaṃ uppajjati samudayasaccaṃ nirujjhati.

Đối với cõi Vô tưởng Khổ đế đang sanh nhưng Tập đế không đang diệt trong cõi ấy; Còn đối với cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn Khổ đế đang sanh và Tập đế cũng đang diệt.

Vấn ngược: Yattha vā panna samudayasaccaṃ nirujjhati, tatha dukkhasaccaṃ uppajjati?

Hay là Tập đế đang diệt trong cõi nào, thì Khổ đế đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi.”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Cõi Vô tưởng và 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn. Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu vấn đáp đồng).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yattha dukkhasaccam nuppajjati, tattha samudayasaccam na nirujjhatīti?

Khổ đế không đang sanh trong cõi nào, thì Tập đế không đang diệt trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không có!” (Natthi).

Vấn ngược: Yattha vā panna samudayasaccam na nirujjhati, tattha dukkhasaccam nuppajjatīti?

Hay là Tập đế không đang diệt trong cõi nào, thì Khổ đế không đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Đang sanh!” (Uppajjati).

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có, thì chi pháp của câu hỏi: Cũng không có giống nhau. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: cõi Vô tướng.

Chi pháp của câu hỏi: Không có (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG

2-Khổ Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yattha dukkhasaccam uppajjati, tattha maggasaccam nirujjhatīti?

Khổ đế đang sanh trong cõi nào, thì Đạo đế đang diệt trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Apāye asaññasatte tattha dukkhasaccam uppajjati no ca tattha maggasaccam nirujjhati, avaseve catuvokāre pañcavokāre tattha dukkhasaccañca uppajjati maggasaccañca nirujjhati.

Đối với cõi Khổ và cõi Vô tướng Khổ đế đang sanh nhưng Đạo đế không đang diệt trong cõi ấy; Còn đối với cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó Khổ đế đang sanh và Đạo đế cũng đang diệt.

Vấn ngược: Yassa vā panna mag gasaccam nirujjhati, tattha dukkhasaccam uppajjhatīti?

Hay là Đạo đế đang diệt trong cõi nào, thì Khổ đế đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 cõi khổ, cõi Vô tưởng và 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: *Yattha dukkhasaccam nuppajjati, tattha maggasaccam na nirujjhatīti?*

Khổ đế không đang sanh trong cõi nào, thì Đạo đế không đang diệt trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không có!”

Vấn ngược: *Yattha vā pana maggasaccam na nirujjhati, tattha dukkhasaccam nuppajjhatīti?*

Hay là Đạo đế không đang diệt trong cõi nào, thì Khổ đế không đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Đang sanh!”

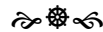
Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Không có, khi chi pháp của câu mở không có, thì **Chi pháp của câu hỏi:** Cũng không có giống nhau (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 cõi khổ, cõi Vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu tiền vấn, đáp ngược).

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: *Yattha samudayasaccam uppajjati, tattha maggasaccam nirujjhatīti?*

Tập đế đang sanh trong cõi nào, thì Đạo đế đang diệt trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Apāye tattha samudayasaccam uppajjati no ca tattha maggasaccam nirujjhati, avaseve catuvokāre pañcavokāre tattha samudaya saccañca uppajjati maggasaccañca nirujjhati.*

Đối với cõi khổ Tập đế đang sanh nhưng Đạo đế không đang diệt trong cõi ấy; Còn đối với cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn ngoài ra đó Tập đế đang sanh và Đạo đế cũng đang diệt.

Vấn ngược: Yattha vā pana maggasaccam nirujjhati, tattha samudayasaccam uppajjati? Hay là Đạo đế đang diệt trong cõi nào, thì Tập đế đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: 4 cõi Khổ Và 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: 4 cõi Tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yattha samudayasaccam nuppajjati, tattha maggasaccam na nirujjhati?

Tập đế không đang sanh trong cõi nào, thì Đạo đế không đang diệt trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yattha vā pana magga saccam na nirujjhati, tattha samudayasaccam nuppajjati? Hay là Đạo đế không đang diệt trong cõi nào, thì Tập đế không đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Apāye tattha maggasaccam na nirujjhati no ca tattha samudayasaccam nuppajjati, asañña satte tattha maggasaccañca na nirujjhati samudayasaccañca nuppajjati.

Đối với cõi khổ Đạo đế không đang diệt nhưng Tập đế đang sanh trong cõi ấy; Còn đối với cõi Vô tưởng Đạo đế không đang diệt và Tập đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: Cõi Vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: 4 cõi Khổ Và cõi Vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết Thúc Phần Sanh – Diệt; Phần Cõi.

Ghi Chú: Trong phần khác nữa còn lại như phần quá khứ, phần vị lai, phần hiện tại quá khứ, phần hiện tại vị lai, phần quá khứ vị lai trình bày giống như phần hiện tại chỉ khác nhau “Đang sanh” (**Uppajjati**) hay “Đang diệt” (**Nirujjhati**) trong câu vấn và câu đáp của thời đó thay đổi thành “Từng sanh” (**Uppajjittha**) hay “Từng diệt” (**Nirujjittha**) hoặc “Sẽ sanh” (**Uppajjissati**) hay “Sẽ diệt” (**Nirujjhissati**) khác nhau chỉ bấy nhiêu.

PHẦN SANH DIỆT (Uppādanirodhavāra)
PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppannavāra anuloma)
PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra)
1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: **Yassa yattha dukkhasaccam uppjati, tassa tattha samudayasaccam nirujjhatīti?**

Khổ đế đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Tập đế đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!” (**No**).

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha samudaya saccam nirujjhati, tassa tattha dukkhasaccam uppjatīti?**

Hay là Tập đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!” (**No**).

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với 31 cõi (Sabbesam uppjantānam tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diệt trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, sắc tâm, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa uppdakkhane tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Tanhāye bhagakkhane tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đé Góc Tập Đé Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa tattha dukkhasaccam nuppajjati, tassa tattha samudayasaccam na nirujjhatīti?

Khổ đé không đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Tập đé không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccam nuppajjati no ca tesam tattha samudayasaccam na nirujjhati, sabbesam cavantānam pavatte taṇhāvippayuttacittassa bhaṅ gakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccaṅca nuppajjati samudayasaccaṅca na nirujjhati.

Vào sát-na diệt của tâm ái nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đé không đang sanh nhưng Tập đé đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng ái trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đé không đang sanh và Tập đé cũng không đang diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccam na nirujjhati, tassa tattha dukkhasaccam nuppajjhatīti?

Hay là Tập đé không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đé không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Sabbesam uppajjantānam pavat te citassa uppādakkhaṇe tesam tattha samudayasaccam na nirujjhati no ca tesam tattha dukkhasaccam nuppajjati, sabbesam cavantānam pavatte taṇhāvippayuttacittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha samudayasaccaṅca na nirujjhati dukkha saccaṅca nuppajjati.

Đối với tất cả người đang sanh, vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Tập đé không đang diệt nhưng Khổ đé đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng ái trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Tập đé không đang diệt và Khổ đé cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với 31 cõi (Sabbesam cavantānam tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần), với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte taṇhāvippayutta cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với 31 cõi (Sabbesam uppajjantānam tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, sắc tâm, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng với 31 cõi (Sabbesam cavantānam tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần), với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte taṇhāvippayutta cittassa bhagakkhaṇe tesam tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG

2-Khổ Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha dukhasaccam uppajjati, tassa tattha maggasaccam nirujjhatīti?

Khổ đế đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccam nirujjhati, tassa tattha dukkhasaccam uppajjhatīti? Hay là Đạo đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với 31 cõi (Sabbesam uppajjantānam tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, sắc tâm, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: 4 bậc Thánh đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) [Magassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

2-Khổ Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccam nupajjati, tassa tattha maggasaccam na nirujjhatīti?

Khổ đế không đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Magassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccam nupajjati no ca tesam tattha maggasaccam na nirujjhati, sabbesam cavan tānam pavatte maggavippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe arūpe magassa ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccaṅca nupajjati maggasaccaṅca na nirujjhati.

Vào sát-na diệt của tâm đạo nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế không đang sanh nhưng Đạo đế đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng đạo trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế không đang sanh và Đạo đế cũng không đang diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccam na nirujjhati, tassa tattha dukkhasaccam nupajjhatīti?

Hay là Đạo đế không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Sabbesam uppajjantānam pa vatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha maggasaccam na nirujjhati no ca tesam tattha dukkhasaccam nupajjati, sabbesam cavantānam pavatte magga vippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe arūpe magassa ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe tesam tattha maggasaccaṅca na nirujjhati dukkha saccaṅca nupajjati.

Đối với tất cả người đang sanh, vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế không đang diệt nhưng Khổ đế đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng đạo trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế không đang diệt và Khổ đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 bậc Thánh đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Maggassa bhāṅgakkhaṇe tesarā tattha].

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với 31 cõi (Sabbesarā cavantānarā tesarā tattha).

4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte maggavippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe tesarā tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa uppāḍakkhaṇe tesarā tattha).

Chi pháp của câu hỏi: chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với 31 cõi (Sabbesarā uppajjantānarā tesarā tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 89 tâm (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), 52 tâm sở, sắc tâm, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesarā tattha).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với 31 cõi (Sabbesarā cavantānarā tesarā tattha).

4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Pavatte maggavippayuttacittassa bhāṅgakkhaṇe tesarā tattha).

3 bậc Thánh đạo cao, 4 bậc Thánh quả trong cõi Vô sắc tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 4 tâm quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe tesarā tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha samudayasaccarā uppajjati, tassa tattha maggasaccarā nirujjhatīti? Tập đế đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ nirujjhati, tassa tattha samudayasaccaṃ uppajjati?*

Hay là Đạo đế đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: 4 Phạm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học** trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Taṇhāya uppādakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

- **Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: 4 bậc Thánh đạo** trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn, trừ 4 cõi Khổ (Maggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp hạn chế).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: *Yassa yattha samudayasaccaṃ nuppajjati, tassa tattha maggasaccaṃ na nirujjhati?*

Tập đế không đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế không đang diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Maggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha samudayasaccaṃ nuppajjati no ca tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhati, taṇhāvippayutta cittassa uppādakkhaṇe maggavippayutta cittassa bhaṅgakkhaṇe asaṅṅasattānaṃ tesam tattha samudayasaccaṃ nuppajjati maggasaccaṃ na nirujjhati.*

Vào sát-na diệt của tâm đạo nơi những người ấy trong cõi ấy Tập đế không đang sanh nhưng Đạo đế đang diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng ái nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng đạo nơi những người ấy, hay người ở trong cõi Vô tướng trong cõi ấy Tập đế không đang sanh và Đạo đế cũng không đang diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ na nirujjhati, tassa tattha samudayasaccaṃ nuppajjati?*

Hay là Đạo đế không đang diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Taṇhāya uppādakkhaṇe tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nuppajjati, maggavippayutta cittassa bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayutta cittassa uppādakkhaṇe asaṅṅasattānaṃ tesam tattha maggasaccaṃ nuppajjati.*

Vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế không đang diệt nhưng Tập đế đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của

tâm bất tương ưng đạo nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng ái nơi những người ấy, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo để không đang diệt và Tập để cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 bậc Thánh đạo** trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của 4 tâm đạo, 36 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) [Maggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha].

Và 4 phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na sanh của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần), với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Taṇhāvippayuttacittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Maggavippayutta cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānam tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học** trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Taṇhāya uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Và 4 Phàm nhân, 4 bậc Thánh quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của 85 tâm bất tương ưng đạo (trừ 4 tâm đạo), 52 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Maggavippayutta cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân, 8 bậc Thánh nhân trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na sanh của 81 tâm bất tương ưng ái (trừ 8 tâm tham), 49 tâm sở (trừ 3 tâm sở tham phần), với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Taṇhāvippayuttacittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānam tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Hiện Tại; Phần Người Và Cõi.

PHẦN SANH DIỆT (Uppādanirodhavāra)

PHẦN QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Atītavāra anuloma)

PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn ngược: Yassa dukkhasaccaṃ uppajjittha, tassa samudayasaccaṃ nirujjhatīti?

Khổ đế từng sanh với người nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Ghi Chú: Tất cả câu còn lại cũng trình bày giống như “Phần sanh” (Uppādavāra) chỉ là “Từng sanh” (Uppajjittha) trong câu vấn và câu đáp của phần sanh thay đổi thành “Từng diệt” (Nirujjittha) khác nhau chỉ bấy nhiêu.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Quá Khứ; Phần Người.

PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ uppajjittha, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhitthāti?

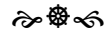
Khổ đế từng sanh với người nào trong cõi nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Suddhāvāsānaṃ dutiyecite vatta māne asaññasattānaṃ tesāṃ tattha dukkhasaccaṃ uppajjittha no ca tesāṃ tattha samudayasaccaṃ nirujjittha, itaresāṃ catuvokārānaṃ pañcavo kārānaṃ tesāṃ tattha dukkhasaccaṃ uppajjittha samudayasaccaṃ nirujjittha.

Ghi Chú: Tất cả câu còn lại cũng trình bày giống như “Phần sanh” chỉ là “Từng sanh” trong câu vấn và câu đáp của phần sanh thay đổi thành “Từng diệt” chỉ khác nhau bấy nhiêu.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Quá Khứ; Phần Người Và Cõi.

PHẦN SANH DIỆT (Uppādanirodhavāra)

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (Anāgatavāra anuloma)

PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ up pajjissati, tassa samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ đế sẽ sanh với người nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam dukkhasaccaṃ uppajjissati no ca tesam samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresam tesam dukkhasaccaṃca uppajjissati samudayasaccaṃca nirujjhissati.

Người viên mãn A-la-hán đạo, tất cả bậc A-la-hán, hay những người nào sẽ đắc A-la-hán theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh Khổ đế sẽ sanh nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn đối với người ngoài ra đó Khổ đế sẽ sanh và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana samudayasaccaṃ nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ uppajjissatīti? Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào, thì Khổ đế sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānaṃ tesam).

Bậc Bất-Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó là: **Phàm hữu phàm tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập Lưu thì gồm có: **Bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhất Lai thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Bất Lai thì là **bậc Bất Lai quả** tức từ sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam *sadīsūpacāranaya*).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **4 Phàm nhân hữu phàm** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc Nhập Lưu thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phàm, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na

tâm khởi hiện tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng (itaresam tesam: Phàm nhân hữu phần sẽ đắc đạo).

4 Phàm nhân Vô phần tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được điểm tận cùng (itaresam tesam: Phàm nhân vô phần sẽ không đắc đạo).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **4 Phàm nhân hữu phần** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến sát na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng (itaresam tesam: Phàm nhân hữu phần sẽ đắc đạo).

4 Phàm nhân Vô phần tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy điểm tận cùng (itaresam tesam: Phàm vô nhân phần sẽ không đắc đạo).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Khở Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam nuppajjissati, tassa samudayasaccam na nirujjhissatīti?

Khổ đế sẽ không sanh với người nào, thì Tập đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!” (*Āmantā*).

Vấn ngược: *Yassa vā pana samudaya saccaṃ na nirujjhissati, tassa dukkha saccaṃ nuppajjissatīti?* Hay là Tập đế sẽ không diệt với người nào, thì Khổ đế sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ samudayasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesāṃ dukkhasaccaṃ nuppaj jissati, pacchima cittassasamaṅgīnaṃ tesāṃ samudayasaccaṃ na nirujjhissati dukkhasaccaṃ nuppajjissati.*

Đối với người viên mãn A-la-hán đạo, tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh Tập đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế sẽ sanh với những người ấy; Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp-bàn Tập đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở (*Pacchimacittassa samaṅgīnaṃ tesāṃ*).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (*Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesāṃ*).

Bậc A-la-hán quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn (*Arahantānaṃ tesāṃ*).

Bậc Bất Lai quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (*Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ mukhayanaya*).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là **bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (*Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ sadīsūpacāranaya*).

Và **bậc A-la-hán quả** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở (Pacchimacittasamaṅgīnaṃ tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG

2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam uppajjissati, tassa maggasaccam nirujjhissa tīti?

Khổ đế sẽ sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhavakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam dukkhasaccam uppajjissati no ca tesam maggasaccam nirujjhissati, aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam dukkhasaccaṅca uppajjissati maggasaccaṅca nirujjhissati.

Vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán; Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo Khổ đế sẽ sanh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất lai Khổ đế sẽ sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccam nirujjhissati, tassa dukkha saccam uppajjissatīti? Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào, thì Khổ đế sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: **bậc A-la-hán đạo**, tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhavakkhaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân Vô phần, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được điểm tận cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam).

Và **bậc A-la-hán đạo**, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh...

không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo,** tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppāḍakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đặc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam nuppajjissati, tassa maggasaccam na nirujjhissatīti?

Khổ đế sẽ không sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccam na nirujjhissati, tassa dukkhasaccam nuppajjissatīti? Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Khổ đế sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānam ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam maggasaccam na nirujjhissati no ca tesam dukkhasaccam nuppajjissati, pacchimacittasa maṅgīnam tesam maggasaccaṅca na nirujjhissati dukkhasaccaṅca nuppajjissati.

Vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán; Hay những người phàm nhân nào sẽ không đắc đạo thì Đạo đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế sẽ sanh với những người ấy; Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp-bàn Đạo đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả,** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở (Pacchimacittasamaṇ gīnam tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo,** tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānaṃ tesam).

4 phàm nhân Vô phần, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh... cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭi labhissanti tesam).

Và bậc A-la-hán quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở (Pacchimacitta samaṅgīnaṃ tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHÂN VỊ LAI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa samudayasaccaṃ up pajjissati, tassa maggasaccaṃ nirujjhissatīti?

Tập đế sẽ sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Ye puthujjanā maggaṃ na paṭi labhissanti tesam samudayasaccaṃ uppajjissati no ca tesam maggasaccaṃ nirujjhissati, ye maggaṃ paṭila bhissanti tesam samudayasaccañca uppajjissati maggasaccañca nirujjhissati.

Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo thì Tập đế sẽ sanh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn những phàm nhân nào sẽ đắc đạo thì Tập đế sẽ sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa samudayasaccaṃ uppajjissatīti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào, thì Tập đế sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamagga uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam maggasaccaṃ nirujjhissati no ca tesam samudayasaccaṃ uppajjissati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam maggasaccañca nirujjhissati samudayasaccañca uppajjissati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh Đạo đế sẽ diệt nhưng Tập đế sẽ không sanh với những người ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo thì Đạo đế sẽ diệt và Tập đế cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân Vô phần, tức vào sát-na sanh của cả 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được điểm tận cùng (Ye puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: 4 Phàm nhân hữu phần, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ

vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được điểm khởi đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán đạo**, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇṇa tesam).

Bậc Bất Lai quả, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi đã chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam *sadisūpacāranaya*).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **4 Phàm nhân hữu phần** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi đã chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na

tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi đã chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi đã chứng đắc **Bát Lai** thì gồm có: **4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa samudayasaccaṃ nuppajjissati, tassa maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?*

Tập đế sẽ không sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam samudayasaccaṃ nuppajjissati no ca tesam maggasaccaṃ na nirujjhissati, agga maggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ tesam samudayasaccaṃ nuppajjissati maggasaccaṃ na nirujjhissati.*

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh Tập đế sẽ không sanh nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán thì Tập đế sẽ không sanh và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa samudayasaccaṃ nuppajjissatīti?*

Hay Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Tập đế sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: *Ye puthujjanā maggaṃ na paṭi labhissanti tesam maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesam samudayasaccaṃ nuppajjissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ tesam magga saccaṃ na nirujjhissati samudayasaccaṃ nup pajjissati.*

Đối với những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo thì Đạo đế sẽ không diệt nhưng Tập đế sẽ sanh với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, hay tất cả bậc A-la-hán Đạo đế sẽ không diệt và Tập đế cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo** tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇṇa tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là **bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam *sadisūpacāranaya*).

Và **bậc A-la-hán đạo** tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇṇa tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân Vô phần** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ vòng Vô Thủy Luân hồi tử sanh ... cho đến không tìm thấy được điểm tận cùng (Ye puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam).

Và **bậc A-la-hán đạo** tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇṇa tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānam tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt; Phần Vị Lai; Phần Người.

PHẦN SANH DIỆT (Uppādanirodhavāra)

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (Anāgatavāra anuloma)

PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra)

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ uppajjissati, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ đế sẽ sanh với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṇīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaṅṅasattānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ uppajjissati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresam catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ up pajjissati samudayasaccaṃ nirujjhissati.

Đối với người viên mãn A-la-hán đạo, tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế sẽ sanh nhưng Tập đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người ngoài ra ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn trong cõi ấy Khổ đế sẽ sanh và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccam nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ uppajjissatīti?

Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo** tức vào sát-na sanh của cả 3 sát-na nơi tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamaṇ gīnaṃ tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesam tattha].

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phân tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính

từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là **bậc Bất lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (*Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm hiện khởi. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát-na diệt của tâm đồng lực thứ 5... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattānaṃ tesam tattha*).

Và người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện; Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của đồng lực thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [*itaresam catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesam tattha*].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện; Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của đồng lực thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [itaresaṃ catuvokāraṇaṃ pañcavokāraṇaṃ tesaṃ tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa yattha dukkhasaccaṃ nuppajjissati, tassa tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissatī?*

Khổ đế sẽ không sanh với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ nuppajjissatī?*

Hay là Tập đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaṅṅasattānaṃ tesaṃ tattha samudayasaccaṃ*

na nirujjhissati, pacchimacittasamaṅgīnaṃ tesarṃ tattha samudayasaccaṅca na nirujjhissati dukkhasaccaṅca nuppajjissati.

Đối với người viên mãn A-la-hán đạo, tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế sẽ sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người viên mãn tâm viên tịch Níp-bàn trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pacchimacittasamaṅgīnaṃ tesarṃ tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 19 tâm tử, 35 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānaṃ tesarṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesarṃ tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesarṃ tattha].

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesarṃ tattha mukhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi

ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khô) là người kiếp chót trực tiếp (*Yassa cittassa anantarā aggamaggam̃ paṭilabhissanti tesam̃ tattha sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu lộ cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ sát-na diệt của tâm đồng lực thứ 5... cho đến tâm sanh trước tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ sát-na diệt của tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattānam̃ tesam̃ tattha*).

Và bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm nơi 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khô) là người kiếp chót trực tiếp (*Pacchimacittasamaṅgīnam̃ tesam̃ tattha*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm nơi 19 tâm tử, 35 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (*Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānam̃ tesam̃ tattha*).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG

2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: *Yassa yattha dukkhasaccam̃ uppajjissati, tassa tattha maggasaccam̃ nirujjhissatīti?*

Khổ đế sẽ sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa bhavakkhaṇe arahantānam̃ ye ca puthujjanā maggam̃ na paṭilabhissanti āpāyikānam̃ asaññasattānam̃ tesam̃ tattha dukkha saccam̃ uppajjissati no ca tesam̃ tattha maggasaccam̃ nirujjhissati, aggamaggassa uppāḍakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam̃ paṭilabhissanti ye caññe maggam̃ paṭilabhissanti tesam̃ tattha dukkhasaccañca uppajjissati maggasaccañca nirujjhissati.*

Vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, người ở trong cõi khô, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế sẽ sanh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai trong cõi ấy Khổ đế sẽ sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ uppajjissatīti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesaṃ tattha].

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm sanh trước tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác nữa rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ). [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti... *sadisūpacaranaya*].

Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ tesaṃ tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

3 Phàm hữu phần, **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccam nuppajjissati, tassa tattha maggasaccam na nirujjhissatīti?

Khổ đế sẽ không sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccam na nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccam nuppajjissatīti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti āpāyikānaṃ asaṅṅasattānaṃ tesam tattha magga saccaṃ na nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccaṃ nuppajjissati, pacchimacittasa maṅgīnaṃ tesam tattha maggasaccaṅca na nirujjhissati dukkhasaccaṅca nuppajjissati.

Vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, người ở trong cõi khổ, người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế sẽ sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người hội đủ tâm viên tịch Níp-bàn trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 13 tâm tử tam nhân, 35 tâm sở, 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pacchimacittasamaṅgīnaṃ tesam tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na nơi 19 tâm tử, 35 tâm sở, 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaṅṅasattānaṃ tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm sanh trước tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm sanh trước tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình ở nữa thì tính từ

tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti... *sadisūpacāranaya*].

Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ tesaṃ tattha).

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của cả 3 sát-na nơi 19 tâm tử, 35 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, và sẽ không sanh vào trong cõi Vô tưởng nữa, với cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: *Yassa yattha samudayasaccaṃ uppajjissati, tassa tattha maggasaccaṃ nirujjhissatīti?*

Tập đế sẽ sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ tattha samudayasaccaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha maggasaccaṃ nirujjhissati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha samudayasaccaṃ na uppajjissati magga saccaṃ na nirujjhissati.*

Đối với người ở trong cõi khổ, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo trong cõi ấy Tập đế sẽ sanh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo trong cõi ấy Tập đế sẽ sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ uppajjissatīti?*

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha maggasaccam nirujjhissati no ca tesam tattha samudayasaccam uppajjissati, ye maggam paṭilabhissati tesam tattha magga saccaṅca nirujjhissati samudayasaccaṅca uppajjissati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, hay những người sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt nhưng Tập đế sẽ không sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt và Tập đế cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và tâm đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānam tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và tâm đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujanā maggam na paṭilabhissanti... mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sinh khởi. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo sanh lên lần sau cùng... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác nữa rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng,

với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ tattha *sadisūpacāranaya*].

Và 3 Phàm hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa hay sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu không có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ).

Nếu có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ) [Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha *mukhayanaya*).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi. Nếu không có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến sát-na sanh của tâm đạo sanh lên lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha *sadisūpa cāranaya*].

Và 3 Phàm hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa hay sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu không có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm

đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

Nếu có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ) [Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha samudayasaccaṃ nuppajjissati, tassa tattha maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Tập đế sẽ không sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamagassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ tattha samudayasaccaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati, agga maggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ asaṅṅa sattānaṃ tesaṃ tattha samudayasaccaṃ nuppajjissati maggasaccaṃ na nirujjhissati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, hay những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh trong cõi ấy Tập đế sẽ không sanh nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không sanh và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ uppajjissatīti?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Āpāyikānaṃ ye ca puthujjanaṃ maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesaṃ tattha samudayasaccaṃ nuppajjissati, aggamagassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ asaṅṅasattānaṃ tesaṃ tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati samudaya saccaṃ nuppajjissati.

Đối với người ở cõi khổ, hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Tập đế sẽ sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt và Tập đế cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-**Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ:** bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamagassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đặc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti... *mukha yanaya*).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi. Nếu không có ái sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến sát-na sanh của tâm đạo khởi hiện lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tesam tattha *sadisūpacāranaya*].

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Agga maggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đặc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ) [Arahantānam tesam tattha].

Người khổ Vô nhân sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Āpāyi kānam tesam tattha*).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayanaya*].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu không có ái hiện khởi khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ). [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam tattha sadisūpacāranaya*].

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānam...).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa và đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti... mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi. Nếu sẽ sanh vào trong cõi của mình đang ở nữa thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi của mình đang ở nữa và có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái sanh lên lần sau cùng.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác nữa rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi của mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi của mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử. Nếu sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha sadisūpacāranaya].

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Agga maggassa bhavaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesam tattha].

Người khổ Vô nhân sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là

đồng lực tham thì tính từ tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Āpāyikānaṃ tesam tattha*).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha mukhayānaya*].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi. Nếu không có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử. Nếu có ái hiện khởi sau khi đắc đạo lần sau cùng thì tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp sống trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, và sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm sanh khởi tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ). [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: *Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam tattha sadisūpacāranaya*].

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattānaṃ...*).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc. Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Vị lai; Phần Người Và Cõi.

PHẦN SANH DIỆT (*Uppādanirodhavāra*)

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (*Paccuppannātītavāra Anuloma*).

PHẦN NGƯỜI (*Puggalavāra*).

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccaṃ up pajjati, tassa samudayasaccaṃ nirujjhithhāti?*

Khổ đế đang sanh với người nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Ghi Chú: Tất cả câu còn lại cũng trình bày giống như “Phần sanh” (**Uppādavāra**) chỉ là từ “Từng sanh” (**Uppajjhitta**) trong câu vấn và câu đáp của phần sanh thay đổi thành “Từng diệt” (**Nirujjhitta**) chỉ khác nhau bấy nhiêu.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt,
Phần Hiện Tại Quá Khứ; Phần Người.

PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đôi

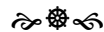
Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccam up pajjati, tassa tattha samudayasaccam nirujjhittāti?

Khổ đế đang sanh với người nào trong côi nào, thì Tập đế từng diệt với người ấy trong côi ấy phải chăng?

Đáp: Suddhāvāsānam uppatticcittassa uppādakkaṇe asaññasattam up pajjantānam tesam tattha dukkhasaccam up pajjati no ca tesam tattha samudayasaccam nirujjhitta, itaresam catuvokāram pañcavokāram up pajjantānam pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha dukkhasaccañca up pajjati samudayasaccañca nirujjhitta.

Ghi Chú: Tất cả câu còn lại trình bày giống như “Phần sanh” (**Uppādavāra**) chỉ là từ “Từng sanh” (**Uppajjhitta**) trong câu vấn và câu đáp của phần sanh thay đổi thành “Từng diệt” (**Nirujjhitta**) chỉ khác nhau bấy nhiêu.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt,
Phần Hiện Tại Quá Khứ; Phần Người Và Côi.

PHẦN SANH DIỆT (Uppādanirodhavāra)

PHẦN VỊ LAI HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma)

PHẦN NGƯỜI (Puggalavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đôi

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam up pajjati, tassa samudayasaccam nirujjhissatīti?

Khổ đế đang sanh với người nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkaṇe arahantānam cittassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe tesam dukkhasaccam up pajjati no ca tesam samudayasaccam nirujjhissati, itaresam up pajjantānam pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam dukkhasaccañca up pajjati samudaya saccañca nirujjhissati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, hay những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự vào sát-na sanh của tâm dũ tịnh nơi những người ấy Khổ đế đang sanh nhưng Tập đế sẽ

không diệt với những người ấy; Còn đối với người ngoài ra những người đang sanh, hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Khổ đế đang sanh và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana samudayasaccaṃ nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ uppajjati?

Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhavakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādayakkhaṇe tesāṃ samudayasaccaṃ nirujjhissati no ca tesāṃ dukkhasaccaṃ uppajjati, sabbesaṃ uppajjantānaṃ, pavatte cittassa uppādayakkhaṇe tesāṃ samudayasaccaṃ nirujjhissati dukkhasaccaṃ uppajjati.

Đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Tập đế sẽ diệt nhưng Khổ đế không đang sanh với những người ấy; Còn đối với tất cả người đang sanh, hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Tập đế sẽ diệt và Khổ đế cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Bạc A-la-hán đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggammagassa uppādayakkhaṇe...).

Bạc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc) [Arahantānaṃ cittassa uppādayakkhaṇe tesāṃ].

Bạc Bất Lai Quả tức vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā... tassa cittassa uppādayakkhaṇe tesāṃ mukhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh lên nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập lưu** thì gồm có: **Bạc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh lên nối tiếp tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bạc Nhất Lai quả, bạc Bất Lai đạo, bạc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh lên nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là: **bạc Bất Lai quả** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh lên nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong

lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm Bất Lai quả trong cõi Vô sắc) [Yassa cittassa... uppādakkhaṇe *sadisūpacāranaya*].

Và 4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Atiresaṃ uppajjantānaṃ tesāṃ).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng.

Người có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm Nhập Lưu quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) [Pavatte citassa uppādakkhaṇe...].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân hữu phần, 4 phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh), tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesāṃ).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập lưu đạo, bậc Nhập lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật,

tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Pavatte cittassa bhāṅgak khāṇe tesāṃ).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe mag gassa ca phalassa ca uppādakkhāṇe tesāṃ).

Và 4 phàm nhân hữu phần, 4 phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bộn sắc nghiệp, bộn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesāṃ).

Phàm hữu phần tam nhân sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm Nhập Lưu quả trong cõi Vô sắc).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân**, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu**, thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả**, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm Nhập Lưu quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) [Pavatte cittassa uppādakkhāṇe tesāṃ].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam nuppajjati, tassa samudayasaccam na nirujjhissatīti?

Khổ đế không đang sanh với người nào, thì Tập đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Sabbesaṃ cavantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesaṃ dukkhasaccaṃ nuppajjati no ca tesaṃ samudayasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesaṃ dukkhasaccaṃ nuppajjati samudayasaccaṃ na nirujjhissati.

Đối với tất cả người đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh nhưng Tập đế sẽ diệt với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh của những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh và Tập đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana samudayasaccaṃ na nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ nuppajjati? Hay là Tập đế sẽ không diệt với người nào, thì Khổ đế không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkhaṇe arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti yassa cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ samudayasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesaṃ nuppajjati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesaṃ samudayasaccaṃ na nirujjhissati dukkhasaccaṃ nuppajjati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, hay những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy Tập đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang sanh với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc của những người ấy Tập đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: **4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh quả hữu học** đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh), tức vào sát-na diệt của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Sabbesaṃ cavantānaṃ tesaṃ).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức

vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp (trừ người kiếp chót) sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Pavatte cittassa bhavakkhaṇe tesam).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesam).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhavakkhaṇe te sam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānam cittassa bhavakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dũ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā... bhavakkhaṇe tesam *mukhayānaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là **bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā... bhavakkhaṇe tesam *sadisūpacāranaya*).

Bậc A-la-hán đạo, bậc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, tâm A-la-hán quả, 36 tâm sở (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesam *mukhayānaya*).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca... *sadisūpacāranaya*).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo** trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc) [Arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe tesam].

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā... tassa cittassa uppādakkaṇe tesam mukha yanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì: **bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm Bất Lai quả trong cõi Vô sắc) [Yassa cittassa... uppādakkaṇe sadisūpacāranaya].

Và **bậc A-la-hán đạo** tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā... bhāṅgakkhaṇe tesam mukhayanaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái diệt lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bạc Nhất Lai quả, bạc Bất Lai đạo, bạc Bất Lai quả** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng...cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là: **bạc Bất Lai quả** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā... bhaṅgakkhaṇe tesam̐ sadiṣūpacāranaya).

Bạc A-la-hán đạo, bạc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc tức vào sát-na của tâm A-la-hán đạo, tâm A-la-hán quả, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam̐ mukhayānaya).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca... sadiṣūpacāranaya).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccam̐ uppajjati, tassa maggasaccam̐ nirujjhissati tīti?

Khổ đế đang sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Arahantānam̐ cittassa uppādakkhaṇe ye ca puthujjanā maggam̐ na paṭilabhissanti tesam̐ uppajjantānam̐ pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam̐ dukkhasaccam̐ uppajjati no ca tesam̐ maggasaccam̐ nirujjhissati, aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam̐ paṭilabhissanti tassa cittassa uppā dakkhaṇe ye caññe maggam̐ paṭilabhissanti tesam̐ uppajjantānam̐ pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam̐ dukkhasaccañca uppajjati maggasaccañca nirujjhissati.

Vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang sanh hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy Khổ đế đang sanh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự vào sát-na sanh của tâm dĩ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dĩ tịnh của bậc Bất Lai đang sanh, hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Khổ đế đang sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccam̐ nirujjhissati, tassa dukkhasaccam̐ uppajjatīti?

Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Yassa cittassa anantarā aggamaggam̐ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe ye caññe maggam̐ paṭilabhissanti tesam̐ ca vantānam̐ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam̐ magga saccam̐ nirujjhissati no ca tesam̐ dukkhasaccam̐ uppajjati, aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam̐

paṭilabhissanti tesam tassa cittassa uppādakkaṇe ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam magga saccaṅca nirujjhissati dukkhasaccaṅca uppajjati.

Đối với những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Đạo đế sẽ diệt nhưng Khổ đế không đang sanh với những người ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai đang sanh hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy Đạo đế sẽ diệt và Khổ đế cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc) [Arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe tesam].

4 Phàm nhân Vô phần đang sanh trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư) tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân Vô phần sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam).

Và bậc A-la-hán đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā agga maggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc). [Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận bằng cách phân tích trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc Bất Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā agga maggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ)

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ ca vantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesāṃ).

3 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe tesāṃ).

Và bậc A-la-hán đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppāḍakkhaṇe tesāṃ).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppāḍakkhaṇe tesāṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong 31 cõi tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ uppajjantānaṃ tesāṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) [Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesāṃ].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

2-Khở Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa dukkhasaccaṃ nuppajjati, tassa maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Khổ đế không đang sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesaṃ dukkhasaccaṃ uppajjati no ca tesaṃ maggasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe agga phalassa uppādakkhaṇe tesaṃ dukkhasaccaṃ nuppajjati maggasaccaṃ na nirujjhissati.

Đối với những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những Bất Lai đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Khổ đế không đang sanh và Đạo đế sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa dukkhasaccaṃ uppajjati?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Khổ đế không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: Arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesaṃ maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesaṃ dukkhasaccaṃ nuppajjati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe agga phalassa uppādakkhaṇe tesaṃ maggasaccaṃ na nirujjhissati dukkhasaccaṃ nuppajjati.

Vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo đang sanh, hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những phàm nhân ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang sanh với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những phàm nhân ấy, hay vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy Đạo đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc Bất Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ tesaṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử.

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sinh diễn trong thời bình nhật và sẽ đắc A-la-hán đạo trong kiếp này, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

3 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe tesam).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahan tānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

4 Phàm nhân Vô phần đang chết trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư) tức vào sát-na diệt của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bợn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam ca vantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân Vô phần sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả, 36 tâm sở (Arūpe aggamaggassa uppāḍakkhaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc) [Arahan tānaṃ cittassa uppāḍakkhaṇe tesam].

4 Phàm nhân Vô phần đang sanh trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư), tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, bợn mạng quyền cửu sắc khởi hiện vào sát-na đầu tiên (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ tesam).

4 Phàm nhân Vô phần sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe te sam).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahan tānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

4 Phàm nhân Vô phần đang chết trong 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư), tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp, bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ tesaṃ).

4 Phàm nhân Vô phần sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ).

Bậc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả, 36 tâm sở (Arūpe agga phalassa uppā dakkhaṇe tesaṃ).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHÂN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đôi.

Vấn xuôi: Yassa samudayasaccaṃ uppajjati, tassa maggasaccaṃ nirujjhissatīti?

Tập đế đang sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Ye puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe tesaṃ samudaya saccam uppajjati no ca tesaṃ maggasaccaṃ nirujjhissati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe tesaṃ samudayasaccaṃ uppajjati maggasaccaṃ nirujjhissati.

Đối với những phàm nhân sẽ không đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những phàm nhân ấy Tập đế đang sanh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy; Còn đối với những phàm nhân nào sẽ đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người ấy Tập đế đang sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana maggasaccaṃ nirujjhissati, tassa samudayasaccaṃ uppajjati? Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào, thì Tập đế đang sanh với những người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamagassa uppādakkhaṇe tassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya bhāṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne nirodhasamapannānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ maggasaccaṃ nirujjhissati no ca tesaṃ samuda yasaccaṃ uppajjati, ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe tesaṃ magga saccaṃ uppajjati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của bậc Bất Lai, vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy, người đang nhập Thiền Diệt hay người ở trong cõi Vô tưởng Đạo đế sẽ diệt nhưng Tập đế không đang sanh với những người ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người ấy Đạo đế sẽ diệt và Tập đế cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân Vô phần tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye puthujjanā maggaṃ... uppādakkaṇe tesam).

Và 4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của cả 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái hiện khởi, tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được khởi điểm ban đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti... vattamāne...).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na đang nhập Thiền Diệt (Nirodhasamāpannānaṃ tesam).

Người lạc Tam nhân hữu phần (Bhabbasugati) đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asañña sattānaṃ tesam).

Và 4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe tesam).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa samudayasaccaṃ nuppajjati, tassa maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?

Tập đế không đang sanh với người nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne nirodhasamāpan nānaṃ asaññasattānaṃ tesam samudayasaccaṃ nuppajjati no ca tesam maggasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam samudayasaccaṃ nuppajjati maggasaccaṃ na nirujjhissati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của bậc Bất Lai vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy, người đang nhập Thiền Diệt, hay người ở trong cõi Vô tưởng Tập để không đang sanh nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, tất cả bậc A-la-hán, hay những người nào sẽ không đắc đạo vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những phàm nhân ấy Tập để không đang sanh và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa samudayasaccaṃ nuppajjati?* Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào, thì Tập để không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: *Ye puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesaṃ magga saccaṃ na nirujjhissati no ca tesaṃ samu dayasaccaṃ nuppajjati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya bhaṅ gakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesaṃ maggasaccaṃ na nirujjhissati samudaya saccaṃ nuppajjati.*

Đối với những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những phàm nhân ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Tập để đang sanh với những người ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những phàm nhân ấy Đạo đế sẽ không diệt và Tập để cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesaṃ).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ).

4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái tính từ vòng Vô thủy Luân hồi tử sanh ... không tìm thấy được điểm khởi đầu cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti... vattamāne...).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na đang nhập Thiền Diệt (Nirodhasamāpannānaṃ tesaṃ).

Người lạc Tam nhân hữu phần đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesaṃ).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānaṃ tesaṃ).

4 Phàm nhân Vô phần tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (Ye ca puthujjanā... vattamāne tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na đang nhập Thiền diệt (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Nirodhasamā...)

Người lạc Tam nhân vô phần (Abhabbasugati) đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānam...).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: 4 Phàm nhân Vô phần tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở (Ye puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe tesam).

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānam tesam).

4 Phàm nhân Vô phần tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (Ye ca puthujjanā... vattamāne tesam).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na đang nhập Thiền Diệt (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Nirodhasamā...).

Người lạc Tam nhân vô phần đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Asaññasattānam...).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Góc.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Hiện Tại Vị Lai; Phần Người.

PHẦN SANH DIỆT (Uppadanirodhavāra)

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG (Paccuppannānāgatavāra Anuloma)

PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccam uppajjati, tassa tattha samudayasaccam nirujjhissatīti?

Khổ đế đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamagassa uppādakkaṇe arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe asaṅṅasattānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dukkhasaccaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresaṃ catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha dukkhasaccaṅca uppajjati samudayasaccaṅca nirujjhissati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế đang sanh nhưng Tập đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy; Còn đối với người ngoài ra những người ấy đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế đang sanh và Tập đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccaṃ uppajjati?

Hay là Tập đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Catuvokārā pañcavokārā ca vantānaṃ pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesaṃ tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati no ca tesaṃ tattha dukkhasaccaṃ uppajjati, catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha samudayasaccaṅca nirujjhissati dukkhasaccaṅca uppajjati.

Đối với những người đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc của những người ấy trong cõi ấy Tập đế sẽ diệt nhưng Khổ đế không đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Tập đế sẽ diệt và Khổ đế cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Aggamagassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha].

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc) [Arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha].

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo... (Yassa cittassa anantarā agga maggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkaṇe... *mukhayanaya*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn ấy, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa** tức vào sát-na sanh của tâm khởi

hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì: **bậc Bất Lai quả** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm Bất Lai quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (*Yassa cittassa anantarā... tesam tattha sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng, tức vào sát-na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (*Asañña sattānaṃ uppajjantānaṃ tesam tattha*).

Và 4 Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (*itaresam catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesam tattha*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng, trừ tâm Nhập lưu quả trong cõi Vô sắc.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [Catuvokārā pañcavokārā ca vantānaṃ tesam tattha].

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khở) là người kiếp chót trực tiếp (Pavatte cittassa bhavaṃ gakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh

trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha].

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở với 4 cõi vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe...).

Và 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn (Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesam tattha).

Người sẽ đắc đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm Nhập Lưu quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm đồng lực tham thứ 5. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến ái hiện khởi lần sau cùng (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm sanh khởi, thì tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [Pavatte cittassa uppāḍakkhaṇe tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ nuppajjati, tassa tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissatīti? Khổ đế không đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Tập đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Catuvokārā pañcavokārā ca vantānaṃ pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesāṃ tattha dukkhasaccaṃ nuppajjati no ca tesāṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anan tarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe aggamaggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe asaṅṅasattā ca vantānaṃ tesāṃ tattha dukkhasaccaṃ nuppajjati samudayasaccaṃ na nirujjhissati.

Đối với những người đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc của những người ấy trong cõi ấy Khổ đế không đang sanh nhưng Tập đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế không đang sanh và Tập đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha samudaya saccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha dukkha saccaṃ nup pajjatīti?

Hay là Tập đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggassa uppādakkhaṇe arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe asaṅṅasattaṃ uppajjantānaṃ tesāṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesāṃ tattha dukkhasaccaṃ nuppajjati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe asaṅṅa sattā ca vantānaṃ tesāṃ tattha samudayasaccaṃ na nirujjhissati dukkhasaccaṃ nuppajjati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: 4 Phàm nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [Catuvokārā pañcavokārā ca vantānaṃ tesāṃ tattha].

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của

tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, bậc Nhập Lưu đạo, bậc Nhập Lưu quả** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 2 bậc Thánh đạo thấp, 2 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì gồm có: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 4. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm đồng lực tham thứ 6 sanh trước tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) [Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha].

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe...).

Và **bậc A-la-hán đạo** trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamag gassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (Arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha)

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā agga maggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe... mukhayānaya).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na diệt của tâm khởi

hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là: **bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti... *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Bậc A-la-hán đạo, bậc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, tâm A-la-hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca uppā dakkhaṇe tesam tattha).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, tức vào sát-na diệt của bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā ca vantānaṃ tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-**Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu hỏi: bậc A-la-hán đạo** trong cõi ngũ uẩn tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Aggamaggassa uppādakkhaṇe tesam tattha].

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đặc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc) [Arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha].

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đặc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc) [Arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha].

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đặc A-la-hán đạo (Yassa cittassa anantarā agga maggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe... *mukhayana*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp

từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc)

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc)

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bậc Nhất Lai quả, bậc Bất Lai đạo, bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc).

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là: **bậc Bất Lai quả**, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo (trừ tâm Bất Lai quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (*Yassa cittassa anantarā... tesaṃ tattha sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực tham thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ tâm na-cảnh hoặc tâm hữu phần sanh nối tiếp từ tâm đồng lực thứ 7 là ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng tức vào sát-na sanh của bọn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (*Asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha*).

Và bậc A-la-hán đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (*Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ tattha*).

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đặc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (*Arahantānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ tattha*).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đặc A-la-hán đạo (*Yassa cittassa anantarā agga maggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe... mukhayana*).

Người sẽ đắc 4 đạo theo tuần tự do không có ái ngăn chặn trong giai đoạn đó, là: **Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhập Lưu** thì gồm có: **bậc Nhập Lưu quả, 2 bậc Thánh đạo giữa, 2 bậc Thánh quả giữa**, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đặc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Nhất Lai** thì gồm có: **bạc Nhất Lai quả, bạc Bất Lai đạo, bạc Bất Lai quả**, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo.

Nếu có ái ngăn chặn sau khi chứng đắc **Bất Lai** thì là: **bạc Bất Lai quả**, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) là người kiếp chót trực tiếp (Yassa cittassa aggamaggaṃ paṭilabhissanti... *sadisūpacāranaya*).

4 Phàm nhân hữu phần, 4 Phàm nhân vô phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ không sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện. Nếu đồng lực cận tử của những người này là đồng lực tham thì tính từ tâm đồng lực thứ 5... cho đến tâm tử. Nếu là đồng lực đại thiện, sân, si thì tính từ ái hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh) là người kiếp chót gián tiếp.

Bạc A-la-hán đạo, bạc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, tâm A-la-hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe aggamaggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha).

2 bậc Thánh đạo giữa, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc và sẽ đắc đạo cao theo tuần tự do không có ái ngăn chặn, tức vào sát-na sanh của 2 tâm đạo giữa, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha).

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, tức vào sát-na diệt của bốn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā ca vantānaṃ tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

2-Khổ Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ uppajjati, tassa tattha maggasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ đế đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam uppajjantānaṃ pavatte cittassa uppādakkhaṇe asaññasattaṃ uppajjan tānaṃ tesam tattha dukkhasaccaṃ uppajjati no ca tesam tattha maggasaccaṃ nirujjhissati aggamaggassa tassa cittassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti uppajjantānaṃ pavat te cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccaṃca uppajjati maggasaccaṃca nirujjhissati.

Vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, người đang sanh trong cõi khổ vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo đang sanh vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những phàm nhân ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế

đang sanh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai đang sanh vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế đang sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha maggasaccam nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccam uppajjatīti?* Hay là Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam ca vantānam pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha maggasaccam nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccam uppajjati, aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam uppajjantānam pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha maggasaccañca nirujjhissati dukkhasaccañca uppajjati.*

Đối với những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của các bậc Bất Lai ấy đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc của những người ấy trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt nhưng Khổ đế không đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc ngoài ra tâm dữ tịnh nơi những bậc Bất Lai ấy đang chết, hay vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt và Khổ đế cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahan tānam cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha].

Người khổ Vô nhân đang sanh trong cõi khổ, tức vào sát-na sanh của tâm tục sinh quan sát thọ xả quả bất thiện, 10 tâm sở, 3-7 bợn sắc nghiệp (Āpāyi kānam uppajjantānam tesam tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi khổ, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi khổ (Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp (Ye ca puthujjanā maggam na paṭila bhissanti tesam uppajjantānam tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh

của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục quả sanh lên theo tuần tự của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp bàn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi tứ Thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ). [Pavatte cittassa uppādakkaṇe ... *sadisūpacāranaya*].

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng, tức vào sát-na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattam upajantānam tesam tattha).

Và bậc A-la-hán đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Aggamagassa uppā dakkhaṇe tesam tattha].

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tassa cittassa uppā dakkhaṇe tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam upajantānam tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc) với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc Bát Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam ca vantānam tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm chuyển tộc (Gotrabhū) hoặc tâm dữ tịnh (Vodanā) trong lộ 3 đạo thấp và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha].

3 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha).

Và bậc A-la-hán đạo trong cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Aggamaggassa uppādaḥ khāṇe tesam tattha].

Bậc Bát Lai quả tức vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam uppajjantānam tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo (trừ tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa uppādakkhaṇe tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

2-Khổ Đế Gốc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa yattha dukkha saccam nuppajjati, tassa tattha maggasaccam na nirujjhissatī?*

Khổ đế không đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam ca vantānam pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha dukkhasaccam nuppajjati no ca tesam tattha maggasaccam na nirujjhissati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānam cittassa bhaṅgakkhaṇe āpāyikānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam ca vantānam pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe agga phalassa uppādakkhaṇe asaṅṅasattā ca vantānam tesam tattha dukkhasaccaṅca nuppajjati maggasaccaṅca na nirujjhissati.*

Đối với những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất Lai ấy đang chết, vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy, hay vào sát-na sanh của tâm đạo, tâm quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy trong cõi ấy Khổ đế không đang sanh nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, người đang chết trong cõi khổ vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người khổ ấy, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những phạm nhân ấy, vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Khổ đế không đang sanh và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: *Yassa vā pana yattha maggasaccam na nirujjhissati, tassa tattha dukkhasaccam nuppajjatī?*

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Khổ đế không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Arahantānam cittassa uppādakkhaṇe āpāyikānam ye ca puthujjanā maggam na paṭila bhissanti tesam uppajjantānam pavatte cittassa uppādakkhaṇe asaṅṅasattam uppajjantānam tesam tattha maggasaccam na nirujjhissati no ca tesam tattha dukkhasaccam nuppajjati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānam cittassa bhaṅgakkhaṇe āpāyikānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam ca vantānam pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe arūpe agga phalassa uppādakkhaṇe asaṅṅasattā ca vantānam tesam tattha maggasaccaṅca na nirujjhissati dukkhasaccaṅca nuppajjati.*

Vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, người đang sanh trong cõi Khổ vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật của những người Khổ ấy, những phạm nhân nào sẽ không đắc đạo đang sanh vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi

những phàm nhân ấy, hay người đang sanh trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Khổ đế đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán, người đang chết trong cõi khổ vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo đang chết vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những phàm nhân ấy, vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy, hay người đang chết trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt và Khổ đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc Bất Lai quả tức vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭlabhissanti tassa cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggam paṭlabhissanti tesam ca vantānam tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm chuyển tộc hoặc tâm dữ tịnh trong lộ đắc 3 đạo thấp và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha].

3 bậc Thánh đạo cao, 3 bậc Thánh quả thấp trong cõi Vô sắc sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 tâm đạo cao, 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhaṇe tesam tattha).

Và bậc A-la-hán đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānam cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha].

Người khổ Vô nhân đang chết trong cõi khổ, tức vào sát-na diệt của tâm quan sát thọ xả quả bất thiện, 10 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Āpāyikānam ca vantānam tesam tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi khổ tức vào sát-na diệt của tâm hiện khởi, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử với 4 cõi Khổ. (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện), 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ tattha *mukhayanaya*].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ tattha *sadisūpacāranaya*].

Bậc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe agga phalassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha *mukhayanaya*).

3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi Vô sắc sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 3 cõi Vô sắc (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkaṇe tesaṃ tattha *sadisūpacāranaya*].

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, tức vào sát-na diệt của bọn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattā ca vantānaṃ tesaṃ tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn (trừ tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc), với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ cittassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha].

Người khổ Vô nhân đang sanh trong cõi Khổ, tức vào sát-na sanh của tâm tục sinh quan sát thọ xả quả bất thiện, 10 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp (Āpāyikā naṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi Khổ, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi Khổ (Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na sanh của 18 tâm tục sinh (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện) 35 tâm sở, 3-7-4 bợn sắc nghiệp (Ye ca putthujjanā maggaṃ na paṭila bhissanti tesaṃ uppajantānaṃ tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện tính từ tâm hữu phần thứ 1... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn, (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa uppādakkaṇe tesaṃ tattha *mukhayanaya*].

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm quả sanh lên theo tuần tự của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử (trừ tâm quả trong cõi Vô sắc), với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa uppādakkaṇe... *sadisūpacāranaya*].

Người lạc Tam nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng tức vào sát-na sanh của bợn mạng quyền cứu sắc hiện khởi vào sát-na đầu tiên, với cõi Vô tưởng (Asaññasattaṃ uppajantānaṃ tesaṃ tattha).

Và bậc A-la-hán đạo trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaṃ gassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

Bậc A-la-hán quả trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahan tānaṃ cittassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ tattha].

Người khổ Vô nhân đang chết trong cõi khổ, tức vào sát-na diệt của tâm quan sát thọ xả quả bất thiện, 10 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Āpāyikānaṃ ca vantānaṃ tesaṃ tattha).

Người khổ Vô nhân sinh diễn trong thời bình nhật trong cõi Khổ, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi Khổ (Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, tức vào sát-na diệt của 18 tâm tử (trừ tâm quan sát thọ xả quả bất thiện) 35 tâm sở, sắc nghiệp diệt lần sau cùng (Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭila bhissanti tesaṃ ca vantānaṃ tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở sinh diễn trong thời bình nhật, tức vào sát-na diệt

của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm sanh trước tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm khởi hiện, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Pavatte cittassa bhāṅgakkhaṇe tesam tattha sadisūpacāranaya].

Bậc A-la-hán quả trong cõi Vô sắc, tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở, với 4 cõi Vô sắc (Arūpe aggamagga uppāḍakkhaṇe tesam tattha mukhayanaya).

3 bậc Thánh quả hữu học trong cõi Vô sắc sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của 3 tâm quả thấp, 36 tâm sở, với 3 cõi Vô sắc (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng) [Chi pháp chưa được nói đến cụm từ: Arūpe magga ca phalassa ca uppāḍakkhaṇe tesam tattha sadisūpacāranaya].

Người lạc Tam nhân đang chết trong cõi Vô tưởng, tức vào sát-na diệt của bọn mạng quyền cứu sắc diệt lần sau cùng, với cõi Vô tưởng (Asaññattā ca vantānam tesam tattha).

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Khổ Đế Gốc.

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI THUẬN TÙNG

1-Tập Đế Gốc Khổ Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha samudayasaccam uppajjati, tassa tattha maggasaccam nirujjhissatīti?

Tập đế đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Āpāyikānam ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppāḍakkhaṇe tesam tattha samudayasaccam uppajjati no ca tesam tattha maggasaccam nirujjhissati, ye maggam paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppāḍakkhaṇe tesam tattha samudayasaccañca uppajjati maggasaccañca nirujjhissati.

Vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người khổ ấy trong cõi ấy Tập đế đang

sinh nhưng Đạo đế sẽ không diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người ấy trong cõi ấy Tập đế đang sanh và Đạo đế cũng sẽ diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccam nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccam uppajjati?

Hay Đạo đế sẽ diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamagassa uppādakkaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggam paṭilabhissanti ye caññe maggam paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhāṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha maggasaccam nirujjhissati no ca tesam tattha samudayasaccam uppajjati, ye maggam paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe tesam tattha maggasaccaṇca nirujjhissati samudayasaccaṇca uppajjati.

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của bậc Bất Lai vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt nhưng Tập đế không đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn đối với những người nào sẽ đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người ấy trong cõi ấy Đạo đế sẽ diệt và Tập đế cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānam taṇhāya uppādakkaṇe tesam tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca putthujanā maggam na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe tesam tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujanā maggam na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe tesam tattha sadisūpacāranaya].

Và 3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye maggam paṭilabhissanti tesam

taṇhāya uppādakkaṇe tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamagassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) (Yassa...).

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhā vippayuttacitte vattamāne tesam tattha].

Và 4 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh quả hữu học** sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkhaṇe tesam tattha].

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Tập Đế Góc Đạo Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa yattha samudayasaccaṃ nuppajjati, tassa tattha maggasaccaṃ na nirujjhissatīti?*

Tập đế không đang sanh với người nào trong cõi nào, thì Đạo đế sẽ không diệt với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: *Aggamaggassa uppādakkhaṇe yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha samudayasaccaṃ nuppajjati no ca tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati, agga maggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne asaññasattānaṃ tesam tattha samudayasaccaṃ nuppajjati maggasaccaṃ na nirujjhissati.*

Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh là người hội đủ tâm dữ tịnh, hay những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của bậc Bất Lai vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy trong cõi ấy Tập đế không đang sanh nhưng Đạo đế sẽ diệt với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán, vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những phàm nhân ấy, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Tập đế không đang sanh và Đạo đế cũng sẽ không diệt.

Vấn ngược: Yassa vā pana yattha maggasaccaṃ na nirujjhissati, tassa tattha samudayasaccaṃ nuppajjati?

Hay là Đạo đế sẽ không diệt với người nào trong cõi nào, thì Tập đế không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: Āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya uppādakkaṇe tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati no ca tesam tattha samudayasaccaṃ nuppajjati, aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe arahantānaṃ āpāyikānaṃ ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭila bhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhā vippayuttacitte vattamāne asaññasattānaṃ tesam tattha maggasaccaṃ na nirujjhissati samudayasaccaṃ nuppajjati.

Vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những phàm nhân ấy trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt nhưng Tập đế đang sanh với những người ấy trong cõi ấy; Còn vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy, tất cả bậc A-la-hán, vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người khổ ấy, những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những phàm nhân ấy, hay người ở trong cõi Vô tưởng trong cõi ấy Đạo đế sẽ không diệt và Tập đế cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa uppādakkaṇe tesam tattha).

Bậc Bất Lai quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm dữ tịnh trong lộ đắc A-la-hán đạo, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesam tattha].

3 Phàm nhân hữu phần (trừ người khổ Vô nhân), **3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp** sẽ không đắc đạo trong kiếp này nhưng sẽ đắc đạo trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở hay sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong kiếp sau trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ).

Phàm hữu phần tam nhân, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo trong cõi mà mình đang ở riêng biệt trong kiếp này, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái tính từ tâm tục sinh... cho đến sát-na sanh của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng và cho đến tâm thuận thứ trong lộ đắc A-la-hán đạo với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha].

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesam tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesam tattha].

Người khổ Vô nhân tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi khổ (Āpāyikānaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe...).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe... tesaṃ tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesaṃ tattha sadisūpacāranaya].

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng, với cõi Vô tưởng (Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha).

Chi pháp của câu mở: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: Người khổ Vô nhân tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi Khổ (Āpāyikānaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe tesaṃ tattha).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe tesaṃ tattha mukhayanaya].

3 bậc Thánh quả hữu học sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na sanh của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkhaṇe tesaṃ tattha sadisūpacāra naya].

Và bậc A-la-hán đạo tức vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo, 36 tâm sở (Aggamaggaṃ bhaṅgakkhaṇe tesaṃ tattha).

Bậc A-la-hán quả tức vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm khởi hiện, tính từ tâm A-la-hán quả thứ 1 trong lộ đắc A-la-hán đạo... cho đến tâm viên tịch Níp-bàn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi Khổ) [Arahantānaṃ tesaṃ tattha].

Người khổ Vô nhân tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi khổ (*Āpāyikānaṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe...*).

3 Phàm nhân hữu phần, 3 Phàm nhân vô phần (trừ người khổ Vô nhân) sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 8 tâm tham, 22 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 4 cõi tứ uẩn, 17 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư, 4 cõi Khổ) [*Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe... tesam tattha mukhayanaya*].

3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp sẽ đắc đạo thấp trong kiếp này và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái tính từ sát-na diệt của tâm đạo hiện khởi lần sau cùng... cho đến tâm tử.

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ kiếp trước kia trong cõi mà mình đang ở và sẽ đắc đạo cao trong cõi khác rồi sẽ viên tịch Níp-bàn, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 16 cõi ngũ uẩn (trừ 6 cõi Tứ thiên, 4 cõi Khổ).

3 bậc Thánh quả hữu học đắc đạo thấp từ cõi khác nhưng sẽ không đắc đạo trong cõi mà mình đang ở, tức vào sát-na diệt của tâm ái là 4 tâm bất tương ưng kiến, 21 tâm sở và vào sát-na sanh của 3 sát-na tâm bất tương ưng ái, tính từ tâm tục sinh... cho đến tâm tử, với 3 cõi tứ uẩn (trừ cõi Phi tưởng phi phi tưởng), 20 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Quảng quả, cõi Sắc cứu cánh, 4 cõi Khổ) [*Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesam taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesam tattha sadisūpacāranaya*].

Người lạc Tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi Vô tưởng (*Asaññasattānaṃ tesam tattha*)

Chi pháp của câu mờ: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Tập Đế Gốc.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Hiện Tại Vị Lai; Phần Người Và Cõi.

PHẦN SANH DIỆT (*Uppādanirodhavāra*)

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG (*Atītānāgatavāra anuloma*)

PHẦN NGƯỜI (*Puggalavāra*)

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: *Yassa dukkhasaccam up pajjttha, tassa samudayasaccam nirujjhissatīti?*

Khổ đế từng sanh với người nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ dukkhasaccaṃ uppajjittha no ca tesaṃ samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresaṃ tesaṃ dukkhasaccaṃ up pajjittha samudayasaccaṃ nirujjhissati.

Ghi Chú: Tất cả câu còn lại trình bày giống như “Phần diệt” (**Nirodhavāra**) chỉ là từ “Từng diệt” (**Nirujjhitta**) trong câu vấn và câu đáp của phần diệt thay đổi thành “Từng sanh” (**Uppajjittha**) khác nhau chỉ bấy nhiêu.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Quá Khứ Vị Lai; Phần Người.

PHẦN NGƯỜI và CÔI (Puggalokāsavāra)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yassa yattha dukkhasaccaṃ uppajjittha, tassa tattha samudayasaccaṃ nirujjhissatīti?

Khổ đế từng sanh với người nào trong côi nào, thì Tập đế sẽ diệt với người ấy trong côi ấy phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṅgīnaṃ arahantānaṃ yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabhissanti asaṅgāsattānaṃ tesaṃ tattha dukkhasaccaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha samudayasaccaṃ nirujjhissati, itaresaṃ catuvokārānaṃ pañcavo kārānaṃ tesaṃ tattha dukkhasaccaṃ

uppajjittha samudayasaccaṃ nirujjhissati.

Ghi Chú: Tất cả câu còn lại trình bày giống như “Phần diệt” (**Nirodhavāra**) chỉ là từ “Từng diệt” (**Nirujjhitta**) trong câu vấn và câu đáp của phần diệt thay đổi thành “Từng sanh” (**Uppajjittha**) khác nhau chỉ bấy nhiêu.

Kết Thúc Phần Sanh Diệt;

Phần Quá Khứ Vị Lai; Phần Người và Côi.

Kết Thúc Phần Chuyển Biến.

Pavattivāro Niṭṭhito.

PHẦN BIẾN TRI (Pariññāvāra)

Tiếp Theo (Anusandhi)

Khi Đức Phật thuyết “**Phần chuyển biến**” (**Pavattivāra**) kết thúc, rồi Ngài thuyết **phần Biến Tri** (**Pariññāvāra**) tiếp theo. Phần biến tri này phân ra thành 6 phần:

1- Phần hiện tại (**Paccuppannavāra**)

2- Phần quá khứ (**Atītavāra**)

3- Phần vị lai (**Anāgatavāra**)

4- Phân hiện tại quá khứ (Paccupannatītavāra)

5- Phân hiện tại vị lai (Paccupannānā gatavāra)

6- Phân quá khứ vị lai (Atītānāgatavāra).

Trong mỗi phần phân ra thành 2 loại:

1- Thuận tùng (Anuloma)

2- Đối lập (Paccanika).

Trong phần **Biển Tri** này Đức Phật thuyết thuần nhất phần **Người** bởi vì **Biết thấu** đáo về **Khổ Đế** là phận sự của **Biển Tri (Pariññāhicca)** và sát tuyệt **Tập Đế** là phận sự của **Đoạn trừ (Pahānicca)** không liên quan đến **Cõi** mà chỉ liên quan đến **Người**. Lại nữa, trong phần **Biển tri** này Đức Phật chỉ thuyết riêng biệt **Khổ Đế** gốc **Tập Đế** ngọn, đối với **Diệt Đế** và **Đạo Đế** thì Ngài không thuyết bởi vì 2 đế này là **Pháp Siêu Thế**, pháp làm phận sự **Biển tri** được phải là pháp **Hiệp Thế** mà thôi.

Như Ngài giáo thọ sư **Buddhaghosa** trình bày trong **Sớ giải bộ Pañcapakaraṇa** rằng: **Yasmā ca lokuttaradhamme pariññānāma natthi, tasmā dve saccāni gahitāni, tattha dukkhasaccaṃ pajānātīti nātatiraṇapariññāvasena vuttaṃ, samudaya saccāṃ pajahatītiñātapahā pariññāvasena, iti imāsaṃ pariññānaṃ vasena sabbavāresa attho veditabbo**: “Được gọi là phận sự **Biển tri** thì không có trong pháp **Siêu thế**, vì vậy Đức Phật chỉ nêu lên 2 đế là **Khổ đế** và **Tập đế**. Trong cả 2 đế này Đức Phật thuyết rằng **Dukkhasaccaṃ Pajānāti** do mãnh lực của ý nghĩa **Biển tri (Nātapariññā)**, **đoạn trừ Biển tri (Pahānapariññā)**, tất cả Học viên nên hiểu từ được giải thích trong tất cả phần này do mãnh lực của **Ý nghĩa Biển tri (Nātapariññā)**; **Tam tướng Biển tri (Tiraṇapariññā)**; **Đoạn trừ Biển tri (Pahānapariññā)** như đã đề cập trên.”

10 NHÓM NGƯỜI TRÌNH BÀY

Trong Phần Biển Tri

Ettha ca puthujjano aṭṭha ca ariyati nava puggalā, tesu puthujjano bhabbābhavvasena duvidho.

Trong phần **Biển tri** có 9 nhóm người là **1 phàm**, **8 Thánh** và trong tất cả 9 nhóm người thì phàm có 2 nhóm là **Phàm Hữu phần (Bhabbaputhujjana)**, **Phàm Vô phần (Abhabbaputhujjana)** vì vậy nên gom lại thành 10 nhóm người.

PHÂN 10 HẠNG NGƯỜI THEO 3 THỜI

* **Bậc A La Hán đạo** đang **Biển tri** và đang **Đoạn trừ Khổ đế** và **Tập đế (Parijānāti-Pajahati)**; Không từng **Biển tri** và Không từng **Đoạn trừ (Na parijānittha-Nappa jahittha)**; Sẽ không **Biển tri** và sẽ không **Đoạn trừ (Na parijānissati-Nappaja hissati)**.

* **Bậc A La Hán quả** từng **Biển tri** và từng **Đoạn trừ Khổ đế** và **Tập đế (Parijā nittha-Pajahittha)**; Không đang **Biển tri** và không đang **Đoạn trừ (Na parijānāti-Nappajahati)**; Sẽ không **Biển tri** và sẽ không **Đoạn trừ (Na parijānissati-Nap pajahissati)**.

* **Phàm nhân Hữu phần**, **3 bậc Thánh đạo thấp**, **3 bậc Thánh quả thấp** sẽ **Biển tri** và sẽ **Đoạn trừ Khổ đế** và **Tập đế (Parijānissati-Pajahissati)**, không đang **Biển tri** và không đang **Đoạn trừ (Na parijānāti-Nappajahati)**, không từng **Biển tri** và không từng **Đoạn trừ (Na parijānittha-Nappajahittha)**.

* Phạm nhân **Vô phần** không đang **Biển tri** và không đang **Đoạn trừ** (**Na pariñānāti-Nappajahati**), không từng **Biển tri** và không từng **Đoạn trừ** (**Na pariñānittha-Nappajahittha**), sẽ không **Biển tri** và sẽ không **Đoạn trừ** (**Na pariñānissati-Nappajahissati**) **Khổ đế** và **Tập đế**.

PHẦN 3 THỜI THEO 10 NGƯỜI

Người đang **Biển tri** và đang **Đoạn trừ** **Khổ đế** và **Tập đế** (**Pariñānāti-Pajahati**) là **bậc A La Hán đạo**.

Người từng **Biển tri** và từng **Đoạn trừ** **Khổ đế** và **Tập đế** (**Pariñānittha-Pajahittha**) là **bậc A La Hán quả**.

Người sẽ **Biển tri** và sẽ **Đoạn trừ** **Khổ đế** và **Tập đế** (**Pariñānissati-Pajahissati**) là **Phạm nhân Hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**.

Người không đang **Biển tri** và không đang **Đoạn trừ** **Khổ đế** và **Tập đế** (**Na pariñānāti-Nappajahati**) là **Phạm nhân Hữu phần, phạm nhân Vô phần, 7 bậc Thánh nhân** (trừ bậc A La Hán đạo).

Người sẽ không **Biển tri** và sẽ không **Đoạn trừ** **Khổ đế** và **Tập đế** (**Na pariñānittha-Nappajahittha**) là **Phạm nhân Hữu phần, Phạm nhân Vô phần, 7 bậc Thánh nhân**.

Người sẽ không từng **Biển tri** và sẽ không **Đoạn trừ** **Khổ đế** và **Tập đế** (**Na pariñānissati – Nappajahissati**) là **Phạm nhân Vô phần, bậc A La Hán đạo, bậc A La Hán quả**.

GIẢI THÍCH VỀ PHẠM NHÂN VÔ PHẦN

Trong nơi đây **Phạm nhân Vô phần** ám chỉ đến phạm nhân nào sẽ không đắc đạo trong kiếp này thì người đó gọi là **Phạm nhân Vô phần**, tính từ kiếp thứ 2... sẽ đắc đạo hoặc sẽ không đắc đạo thì cũng không gọi là **Phạm nhân Vô phần**, chỉ xác định nhắm vào riêng biệt trong kiếp hiện tại duy nhất kiếp này thôi.

Do đó, trong cụm từ **Ye puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti** này mới ám chỉ đến những phạm nhân sẽ không đắc đạo tức **Phạm nhân Vô phần** là phạm nhân không có cơ hội sẽ đắc đạo trong chính kiếp hiện tại này và tương tự như vậy cụm từ **Ye puthujjanā maggaṃ paṭilabhissanti** mới ám chỉ đến những Phạm nhân nào sẽ đắc đạo tức **Phạm nhân Hữu phần** là phạm nhân sẽ đắc đạo trong kiếp hiện tại mà không xác định nhắm vào sẽ đắc đạo tiếp theo trong kiếp sau.

PHẦN BIỂN TRI (Pariññāvāra)

PHẦN HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppannavāra Anuloma)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yo dukkhasaccaṃ pari jñānāti, so samudayasaccaṃ pajaha tīti?**

Người nào đang **Biển tri** **Khổ đế**, thì người ấy đang **đoạn trừ** **Tập đế** phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: **Yo vā pana samudayasaccaṃ pajahati, so dukkhasaccaṃ pariñānātīti?**

Hay là người nào đang **đoạn trừ** **Tập đế**, thì người ấy đang **Biển tri** **Khổ đế** phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp và Phân Tích Về Câu

-Trong câu vấn xuôi: **Yo dukkhasaccam pariĵānāti** (Người nào đang Biến tri Khổ đế) là **Câu mở**.

So samudayasaccam pajahati (thì người ấy đang đoạn trừ Tập đế phải chăng?) là **Câu hỏi**.

Chi pháp của câu mở: **Bậc A-la-hán đạo**.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau.

Do đó, câu vấn này là **Câu hậu vấn (Paccā pañhā)**, vấn rằng: “**Người nào đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy đang đoạn trừ Tập đế phải chăng?**” Đức Phật mới giải đáp bằng cách **Đáp đồng (Pativacanavijjanā)** rằng: “**Phải rồi!**” Là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc A-la-hán đạo là chi pháp của câu mở cũng đang đoạn trừ Tập đế.

Trong câu vấn ngược: Yo vā pana samudaya saccam pajahati (Hay là người nào đang đoạn trừ Tập đế) là **Câu mở**.

So dukkhasaccam pariĵānāti (Thì người ấy đang Biến tri Khổ đế phải chăng?) là **Câu hỏi**.

Chi pháp của câu mở: **Bậc A-la-hán đạo**.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN HIỆN TẠI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam na pariĵānāti, so samudayasaccam nuppajahatīti?

Người nào không đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy không đang Biến tri Tập đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam nuppajahati, so dukkhasaccam na pariĵānātīti? Hay là người nào không đang đoạn trừ Tập đế, thì người ấy không đang Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, **chi pháp của câu mở: Phàm nhân hữu phần, Phàm nhân vô phần, 7 bậc Thánh nhân** (trừ bậc A-la-hán đạo).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, **chi pháp của câu mở: Phàm nhân hữu phần, Phàm nhân vô phần, 7 bậc Thánh nhân** (trừ bậc A-la-hán đạo).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

Kết Thúc Phần Hiện Tại.

PHẦN QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Atītāvāra Anuloma)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam na pariānittha, so samudayasaccam pajahitthāti?

Người nào từng Biến tri Khổ đế, thì người ấy từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam pajahittha, so dukkhasaccam pariānitthāti?

Hay là người nào từng đoạn trừ Tập đế, thì người ấy từng Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: **Bậc A-la-hán quả.**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: **Bậc A-la-hán quả.**

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam na pariānittha, so samudayasaccam nuppajahitthāti?

Người nào không từng Biến tri Khổ đế, thì người ấy không từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam nuppajahittha, so dukkhasaccam na pariānitthāti? Hay là người nào không từng đoạn trừ Tập đế, thì người ấy không từng Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: **Phàm nhân hữu phần, Phàm nhân vô phần, 7 bậc Thánh nhân** (trừ bậc A-la-hán quả).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: **Phàm nhân hữu phần, Phàm nhân vô phần, 7 bậc Thánh nhân** (trừ bậc A-la-hán quả).

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

Kết Thúc Phần Quá Khứ.

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG (Anāgatavāra Anuloma)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam parijānissati, so samudayasaccam pajahissatīti?

Người nào sẽ Biến tri Khổ đế, thì người ấy sẽ đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam pajahissati, so dukkhasaccam na parijānissatīti? Hay là người nào sẽ đoạn trừ Tập đế, thì người ấy sẽ Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam na parijānissati, so samudayasaccam nappajahissatīti?

Người nào sẽ không Biến tri Khổ đế, người ấy sẽ không đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam nappajahissati, so dukkhasaccam na parijānissatīti?

Hay là người nào sẽ không đoạn trừ Tập đế, thì người ấy sẽ không Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Phải rồi!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Phàm nhân vô phần, bậc A-la-hán đạo, bậc A-la-hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: Phàm nhân vô phần, bậc A-la-hán đạo, bậc A-la-hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Giống nhau. (Là câu hậu vấn, đáp đồng).

Kết Thúc Phần Vị Lai.

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG (Paccuppannātītavāra Anuloma)

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam parijānāti, so samudayasaccam pajahitthāti?

Người nào đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam pajahittha, so dukkhasaccam parijānātīti?

Hay là người nào từng đoạn trừ Tập đế, thì người ấy đang Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

-Trong câu vấn xuôi: Yo dukkha saccam parijānāti (Người nào đang Biến tri Khổ đế) là **Câu mở**.

Yo samudayasaccam pajahittha (Thì người ấy từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?) là **Câu hỏi**.

Chi pháp của câu hỏi: bậc A-la-hán đạo.

Chi pháp của câu hỏi: Không có.

Do đó, câu vấn này là **Câu vấn không (Mogha pañhā)**, vấn rằng: “**Người nào đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?**” Đức Phật giải đáp bằng cách **Bác bỏ (Paṭisedha visajjanā)** rằng: “**Không phải**” (**No**) là câu đáp phản bác chi pháp của câu mở, bởi vì bậc A-la-hán đạo là chi pháp của câu mở cho dù đang Biến tri Khổ đế nhưng không từng đoạn trừ Tập đế.

-Trong câu vấn ngược: Yo vā pana samudaya saccam pajahittha (Hay là người nào từng đoạn trừ Tập đế) là **Câu mở**.

So dukkhasaccam parijānāti (Thì người ấy đang Biến tri Khổ đế phải chăng?) là **Câu hỏi**.

Chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp bác bỏ).

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam na parijānāti, so samudayasaccam nappajahitthāti?

Người nào không đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy không từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: Arahā dukkhasaccam na parijānāti no ca samudayasaccam nappajahittha, aggamagga samaṇiṅca arahaṅtaṅca ṭhapetvā avasesā puggalā dukkhasaccaṅca na parijānanti samudayasaccaṅca nappajahittha.

Bậc A-la-hán quả không đang Biến tri Khổ đế nhưng từng đoạn trừ Tập đế, ngoại trừ bậc A-la-hán đạo và bậc A-la-hán quả, người còn lại ngoài ra đó không đang Biến tri Khổ đế và cũng không từng đoạn trừ Tập đế.

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccaṃ nappajahittha, so dukkhasaccaṃ na pari jānāti? Hay là người nào không từng đoạn trừ Tập đế, thì người ấy không đang Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamaṅgī samudayasaccaṃ nappajahittha no ca dukkhasaccaṃ na pari jānāti, agga maggasamaṅgiṅca arahaṅgaṅca ṭhapetvā avasesā puggalā samudayasaccaṅca nappajahittha dukkhasaccaṅca na pari jānanti.

Đối với bậc A-la-hán đạo không từng đoạn trừ Tập đế nhưng đang Biến tri Khổ đế; Ngoại trừ bậc A-la-hán đạo và bậc A-la-hán quả, người còn lại ngoài ra đó không từng đoạn trừ Tập đế và cũng không đang Biến tri Khổ đế.

Trình Bày Chi Pháp và Phân Tích Về Câu

-Trong câu vấn xuôi: **Yo dukkha sac caṃ na pari jānati** (Người nào không đang Biến tri Khổ đế) là **Câu mở**.

Yo samudayasaccaṃ nappajahittha (Thì người ấy không từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?) là **Câu hỏi**.

Chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả Và 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, Phàm nhân hữu phần, Phàm nhân vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

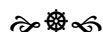
Do đó câu vấn này là **Câu vấn hoàn bị (Paripunnapañhā)**, vấn rằng: “**Người nào không đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy không từng đoạn trừ Tập đế phải chăng?**” Đức Phật mới giải đáp bằng cách nêu lên bậc A-la-hán quả là chi pháp của câu mở ‘**chỉ một từ trong về đầu,**’ có sự phản bác câu hỏi, như thuyết rằng: **Arahā dukkhasaccaṃ na pari jānāti no ca samudayasaccaṃ nappajahittha** (bậc A-la-hán không đang Biến tri Khổ đế nhưng từng đoạn trừ Tập đế), rồi Ngài nêu lên **Phàm nhân hữu phần, Phàm nhân vô phần 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp**, là chi pháp của cả hai câu mở và câu hỏi nêu lên trong về sau không có sự phản bác câu hỏi, như thuyết rằng: **Aggamaggasamaṅgiṅca arahaṅgaṅca ṭhapetvā avasesā puggalā dukkha sac caṅca na pari jānanti samuda yasaccaṅca nappajahittha**. Câu vấn trong câu đáp xuôi này là câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp.

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: **bậc A-la-hán đạo.**

Và 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp, Phàm nhân hữu phần, Phàm nhân vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Phần Hiện Tại Quá Khứ.

PHẦN VỊ LAI HIỆN TẠI THUẬN TÙNG (Paccuppannāgatavāra Anuloma)

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam parijānāti, so samudayasaccam pajahissatīti?

Người nào đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy sẽ đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: “Không phải!” (No)

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam pajahissati, so dukkhasaccam parijānātīti?

Hay là người nào sẽ đoạn trừ Tập đế, thì người ấy đang Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: **bậc A-la-hán đạo.**

Chi pháp câu hỏi: Là câu vấn không, đáp bác bỏ.

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: **Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp.**

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp bác bỏ).

PHẦN HIỆN TẠI VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Góc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam na parijānāti, so samudayasaccam nappajahissatīti?

Người nào không đang Biến tri Khổ đế, thì người ấy sẽ không đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: Ye maggam paṭilabhissanti te dukkhasaccam na parijānanti no ca samudayasaccam nappajahissanti, arahā ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti te dukkhasaccañca na parijānanti samudayasaccañca nappajahissanti.

Đối với những người nào sẽ đắc đạo, những người ấy không đang Biến tri Khổ đế nhưng sẽ đoạn trừ Tập đế; Còn đối với bậc A-la-hán quả hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân ấy không đang Biến tri Khổ đế và sẽ không đoạn trừ Tập đế.

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam nappajahissati, so dukkhasaccam na parijānātīti? Hay là người nào sẽ không đoạn trừ Tập đế, thì người ấy không đang biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: Aggamaggasamāgī samudayasaccam nappajahissati no ca dukkhasaccam na parijānāti, arahā ye ca puthujjanā maggam na paṭila bhissanti te samudayasaccañca nappajahissanti dukkhasaccañca na parijānanti.

Đối với bậc A-la-hán đạo sẽ không đoạn trừ Tập đế nhưng đang Biến tri Khổ đế; Còn đối với bậc A-la-hán quả hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân ấy sẽ không đoạn trừ Tập đế và cũng không đang Biến tri Khổ đế.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp.

Và bậc A-la-hán quả, Phàm nhân vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi.

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán đạo Và bậc A-la-hán quả, Phàm nhân vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Phần Hiện Tại Vị Lai.

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI THUẬN TÙNG (Atītānāgatavāra Anuloma)

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam parijānittha, so samudayasaccam pajahissatīti?

Người nào từng Biến tri Khổ đế, thì người ấy sẽ đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam pajahissati, so dukkhasaccam parijānitthāti?

Hay là người nào sẽ đoạn trừ Tập đế, thì người ấy từng Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: “Không phải!”

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mờ: bậc A-la-hán quả.

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp bác bỏ).

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mờ: Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp.

Chi pháp của câu hỏi: Không có. (Là câu vấn không, đáp bác bỏ).

PHẦN QUÁ KHỨ VỊ LAI ĐỐI LẬP

1-Khổ Đế Gốc Tập Đế Ngọn Song Đối.

Vấn xuôi: Yo dukkhasaccam na parijānittha, so samudayasaccam nappajahissatīti?

Người nào không từng Biến tri Khổ đế, thì người ấy sẽ không đoạn trừ Tập đế phải chăng?

Đáp: Ye maggam paṭilabhissanti te dukkhasaccam na parijānittha no ca samudayasaccam nappajahissanti, aggamaggasamaṅgī ye ca puthujjanā

maggam na paṭilabhissanti te dukkhasaccañca na parijānittha samudaya saccañca nappajahissanti.

Đối với những người nào sẽ đắc đạo, những người ấy không từng Biến tri Khổ đế nhưng sẽ đoạn trừ Tập đế; Còn đối với bậc A-la-hán đạo hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân ấy không từng Biến tri Khổ đế nhưng sẽ không đoạn trừ Tập đế.

Vấn ngược: Yo vā pana samudayasaccam nappajahissati, so dukkhasaccam na parijānitthāti?

Hay là người nào sẽ không đoạn trừ Tập đế, thì người ấy không từng Biến tri Khổ đế phải chăng?

Đáp: Arahā samudayasaccam nappa jahissati no ca dukkhasaccam na parijānittha, aggamagga samagī ye ca puthujjanā maggam na paṭilabhissanti te samudayasaccañca nappajahissanti dukkhasaccañca na parijānittha.

Đối với bậc A-la-hán quả sẽ không đoạn trừ Tập đế nhưng từng Biến tri Khổ đế; Còn đối với bậc A-la-hán đạo hay những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân ấy sẽ không đoạn trừ Tập đế và cũng không từng Biến tri Khổ đế.

Trình Bày Chi Pháp

-Trong câu vấn xuôi, chi pháp của câu mở: Phàm nhân hữu phần, 3 bậc Thánh đạo thấp, 3 bậc Thánh quả thấp.

Và bậc A-la-hán đạo, Phàm nhân vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

-Trong câu vấn ngược, chi pháp của câu mở: bậc A-la-hán quả.

Và bậc A-la-hán đạo, Phàm nhân vô phần.

Chi pháp của câu hỏi: Chi pháp của nhóm sau mà thôi. [Là câu vấn hoàn bị, đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay)].

Kết Thúc Phần Quả Khứ Vị Lai

(Pariññāvāro niṭṭhito)

Kết Thúc Phần Biến Tri.

Saccayamakam niṭṭhitam.

Kết Thúc Đế Song.

TÓM LƯỢC PHẦN BIẾN TRI

Thời (Kāla) 1,2,3 theo cách thuận tùng và cách đối lập là câu hậu vấn đáp đồng. **Phải rồi (Āmantā).**

Thời 4, 5, 6 riêng biệt theo cách thuận tùng là câu vấn không, đáp bác bỏ. **Không phải (No).**

Thời 4, 5, 6 riêng biệt cách đối lập là **Câu vấn hoàn bị**, đáp kết luận bằng cách **Trực tiếp.**

Người	Pāli	Lời Dịch
Bậc A La Hán đạo	Aggamaggasa maṅgī	Bậc A La Hán đạo
Bậc A La Hán Quả	Arahā	Bậc A La Hán Quả
Phàm Hữu Phần; 3 Bậc Thánh đạo thấp; 3 Bậc Thánh quả thấp...	Ye Maggaṃ paṭilabhissanti te...	Những người nào sẽ đắc đạo, Những người ấy...
Bậc A La Hán Quả Hoặc Bậc A La Hán đạo và Phàm vô phần	Arahā hay Aggamagga Samaṅgī ye ca Puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti te...	Bậc A La Hán quả hay hay bậc A La Hán đạo và những Phàm Nhân nào sẽ không đắc đạo những Phàm nhân ấy...
Phàm hữu phần; Phàm vô Phần; Ba Bậc Thánh đạo thấp; ba Bậc Thánh quả thấp.	Aggamaggasa maṅgīnaṃcā Arahaṅṅaṅcā ṭhapevtā avasesā puggalā...	Ngoại trừ bậc A La Hán đạo và Bậc A La Hán Quả; Người còn lại ngoài ra đó...

Ghi Chú: Phương pháp hướng dẫn suy nghiệm ấy mỗi người phải ghi nhớ về **Người; Pāli; Lời dịch** hiện bày trong mỗi ô trên cho nằm lòng chính xác mới đáp được nhanh nhẹn và không sai lệch.

Bản Đồ Phân Tích Sát-na Tâm Đối Với Người

Người	Dục giới Không đắc thiên	Dục giới Đắc thiên	Sắc giới	Vô sắc giới
Khổ vô nhân	37	Không có	Không có	Không có

Lạc vô nhân; Nhị Nhân	41	Không có	Không có	Không có
Tam Nhân	45	54	43	27
Bạc Nhập Lưu; Bạc Nhất Lai	41	50	39	23
Bạc Bất Lai	39	48	39	23
Bạc A La Hán	35	44	35	18

37 tức 12 tâm bất thiện, 17 vô nhân (trừ tâm Ưng cúng vi tiểu), 8 tâm Đại thiện.

41 tức 12 tâm bất thiện, 17 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 4 tâm Đại quả bất tương ưng trí.

45 tức 12 tâm bất thiện, 17 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 8 tâm Đại quả.

54 tức 12 tâm bất thiện, 17 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 8 tâm Đại quả, 9 tâm thiện đáo đại.

43 tức 10 tâm bất thiện (trừ 2 tâm sân), 11 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 5 tâm quả Sắc giới, 9 tâm thiện đáo đại.

27 tức 10 tâm bất thiện, tâm khai ý môn, 8 tâm đại thiện, 4 tâm quả Vô sắc, 4 tâm Thiện vô sắc.

41 tức 7 tâm bất thiện (trừ 4 tâm tham tương ưng kiến, tâm si hoài nghi), 17 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 8 tâm Đại quả, tâm quả Nhập lưu, tâm quả Nhất lai.

50 tức 7 tâm bất thiện, 17 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 8 tâm Đại quả, 9 tâm thiện đáo đại, tâm quả Nhập lưu, tâm quả Nhất lai.

39 tức 5 tâm bất thiện, 11 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 5 tâm quả Sắc giới, 9 tâm thiện Đáo đại, tâm quả Nhập lưu, tâm quả Nhất lai, tâm quả Bất lai.

23 tức 5 tâm bất thiện, tâm khai ý môn, 8 tâm Đại thiện, 4 tâm quả Vô sắc, 4 tâm thiện Vô sắc, tâm quả Nhập lưu, tâm quả Nhất lai, tâm quả Bất lai.

39 tâm tức 5 tâm bất thiện (trừ 4 tâm tham tương ưng kiến, 2 tâm sân, tâm si hoài nghi), 17 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 8 tâm Đại quả, tâm quả Bất lai.

48 tức 5 tâm bất thiện, 17 tâm vô nhân, 8 tâm Đại thiện, 8 tâm Đại quả, 9 tâm thiện Đáo đại, tâm quả Bất lai.

35 tức 18 tâm vô nhân, 8 tâm đại quả, 8 tâm Đại tố, tâm A-la-hán quả.

44 tức 18 tâm vô nhân, 8 tâm Đại quả, 8 tâm Đại tố, 9 tâm tố Đáo đại, tâm A-la-hán quả.

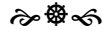
35 12 tâm vô nhân, trừ tử, thiết, thân, 8 tâm đại tố, 5 tâm quả Sắc giới, 9 tâm tố Đáo đai, tâm A-la-hán quả.

18 tức tâm khai ý môn, 8 tâm Đại tố, 4 tâm quả Vô sắc, 4 tâm tố Vô sắc, tâm A-la-hán quả...

Từ bộ **Thắng Pháp Tập Yếu Luận** phần đầu của Ngài **Jānaka bhivamsa** Bộ 254.

**Asīti vīthicittāni.
Kāme rūpe yathārahaṃ
Catusatṭhi tathārūpe
Dvecattāsīsa labbhare.**

Tất cả 80 lộ tâm
Hiện khởi được trong cõi Dục,
64 thì cõi Sắc giới,
42 thì cõi Vô sắc theo tương ứng.
(**AbhidhammatthasaṅgahaPāḷi**
Bộ của **Miến Điện** quyển 70).

**Sabbatthānavibhaṅga
SadhāraṇavibhaṅgaPāḷi**

LỜI DỊCH

Sabbesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ... Đối với tất cả người đang sanh...

Sabbesaṃ ca vantānaṃ tesaṃ... Đối với tất cả người đang chết...

Sabbesaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ... Vào sát-na diệt của tất cả tâm nơi những người ấy...

Sabbesaṃ cittassa uppādakkaṇe tesaṃ... Vào sát-na sanh của tất cả tâm nơi những người ấy...

Pacchimacittasamaṅgīnaṃ tesaṃ... Người viên mãn tâm tối hậu...

Pacchimacittassa bhaṅgakkhaṇe tesaṃ... Vào sát-na diệt của tâm tối hậu nơi những người ấy...

Asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ... Người đang sanh trong cõi Vô tưởng...

Asaññasatta ca vantānaṃ tesaṃ... Người đang chết trong cõi Vô tưởng...

Asaññasattānaṃ tesaṃ... Người ở trong cõi Vô tưởng...

Nirodhasamāpannaṃ tesaṃ... Người đang nhập Thiền diệt...

Suddhāvāsaṃ uppajantānaṃ te saṃ... Đối với những người đang sanh trong cõi Tịnh cư...

Suddhāvāsānaṃ uppatticittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm tục sinh nơi những người Tịnh cư...

Suddhāvāsānaṃ uppacittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm tục sinh nơi những người Tịnh cư.

Suddhāvāsānaṃ dutiye citte vattamāne tesāṃ... Đối với tâm thứ 2 tức tâm Hữu phần thứ 1 hiện khởi với người ở trong cõi Tịnh cư...

Suddhāvāsānaṃ dutiyeakusale citte vattamāne tesāṃ... Đối với tâm bất thiện thứ 2 hiện khởi với người ở trong cõi Tịnh cư...

Aggamaggasamaṅgīnaṃ tesāṃ... Người viên mãn A-la-hán đạo...

Aggamaggassa uppādakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy...

Aggamaggassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm A-la-hán đạo nơi những người ấy...

Arahantānaṃ tesāṃ... Tất cả bậc A-la-hán...

Arahantānaṃ cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán...

Arahantānaṃ cittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm nơi tất cả bậc A-la-hán...

Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabjissanti tesāṃ... Những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh, người viên mãn tâm dữ tịnh...

Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabjissanti tassa cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ... Những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na sanh của tâm dữ tịnh nơi những người ấy...

Yassa cittassa anantarā aggamaggaṃ paṭilabjissanti tassa cittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Những người nào sẽ đắc A-la-hán đạo theo tuần tự của tâm dữ tịnh vào sát-na diệt của tâm dữ tịnh nơi những người ấy...

Maggassa uppādakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm đạo nơi những người ấy...

Maggassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm đạo nơi những người ấy...

Maggavippayuttataṇhāvippayutta cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng đạo, tâm bất tương ưng ái của những người ấy...

Taṇhāvippayuttamaggavippayutta cittassa uppādakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng ái, tâm bất tương ưng đạo của những người ấy...

Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ... Những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất lai...

Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesāṃ uppajantānaṃ tesāṃ... Những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dữ tịnh của những bậc Bất lai đang sanh...

Ye caññe maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ tesaṃ... Những người nào sẽ đắc đạo ngoài ra tâm dũ tịnh của những bậc Bất lai đang chết...

Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ... Những người nào sẽ đắc đạo, những người ấy...

Ye maggaṃ paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesaṃ... Những người nào sẽ đắc đạo theo tuần tự dũ tịnh vào sát-na sanh của tâm ái nơi những người ấy...

Abhisametāvīnaṃ tesaṃ... Người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế...

Abhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ... Người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế đang sanh...

Abhisametāvīnaṃ ca vantānaṃ tesaṃ... Người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế đang chết...

Abhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesaṃ... Vào sát-na sanh của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế...

Abhisametāvīnaṃ taṇhāya bhavakkhaṇe tesaṃ... Vào sát-na diệt của tâm ái nơi người chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế...

Anabhisametāvīnaṃ tesaṃ... Người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế...

Anabhisametāvīnaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ... Người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế đang sanh...

Anabhisametāvīnaṃ ca vantānaṃ tesaṃ... Người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế đang chết...

Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesaṃ... Vào sát-na sanh của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế...

Anabhisametāvīnaṃ taṇhāya bhavakkhaṇe tesaṃ... Vào sát-na diệt của tâm ái nơi người chưa chứng đắc trở thành bậc từng Biến tri Tứ Thánh Đế...

Āpāyikānaṃ tesaṃ... Người ở trong cõi Khổ...

Āpāyikānaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesaṃ... Vào sát-na sanh của tâm ái nơi người ở trong cõi Khổ...

Āpāyikānaṃ taṇhāya bhavakkhaṇe tesaṃ... Vào sát-na diệt của tâm ái nơi người ở trong cõi Khổ...

Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ... Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân ấy...

Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ... Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân ấy đang sanh...

Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ ca vantānaṃ tesaṃ... Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo, những phàm nhân ấy đang chết...

Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭilabhissanti tesaṃ taṇhāya uppādakkaṇe tesaṃ... Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na sanh của tâm ái nơi những phàm nhân ấy...

Ye ca puthujjanā maggaṃ na paṭi labhissanti tesāṃ taṇhāya bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Những phàm nhân nào sẽ không đắc đạo vào sát-na diệt của tâm ái nơi những phàm nhân ấy...

Taṇhāya uppādakkhāṇe taṇhāvippa yuttacitte vattamāne tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy...

Taṇhāya bhaṅgakkhaṇe taṇhāvippayuttacitte vattamāne tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm ái và vào sát-na tâm bất tương ưng ái đang sanh với những người ấy...

Pavatte maggavippayuttacittassa uppādakkhāṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng đạo trong thời bình nhật nơi những người ấy...

Pavatte maggavippayuttacittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng đạo trong thời bình nhật nơi những người ấy...

Pavatte cittassa uppādakkhāṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy...

Pavatte cittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm trong thời bình nhật nơi những người ấy...

Pavatte taṇhāvippayutta cittassa uppādakkhāṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm bất tương ưng ái trong thời bình nhật nơi những người ấy...

Pavatte taṇhāvippayuttacittassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm bất tương ưng ái trong thời bình nhật nơi những người ấy...

Arūpe maggassa uppādakkhāṇe tesāṃ... vào sát-na sanh của tâm Đạo trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Arūpe phalassa uppādakkhāṇe tesāṃ... vào sát-na sanh của tâm Quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Arūpe maggassa ca phalassa ca uppādakkhāṇe tesāṃ... vào sát-na sanh của tâm Đạo, tâm Quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Arūpe maggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... vào sát-na diệt của tâm Đạo, tâm Quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Arūpe Aggamaggassa ca phalassa ca uppādakkhāṇe tesāṃ... vào sát-na sanh của tâm A-la-Hán đạo, tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Arūpe Aggamaggassa ca phalassa ca bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... vào sát-na diệt của tâm A-la-Hán đạo, tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Arūpe Agga phalassa uppādakkhāṇe tesāṃ... vào sát-na sanh của tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Arūpe Agga phalassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... vào sát-na diệt của tâm A-la-hán quả trong cõi Vô sắc nơi những người ấy...

Pañcavokāre maggassa uppādakkhāṇe tesāṃ... Vào sát-na sanh của tâm đạo trong cõi ngũ uẩn nơi những người ấy...

Pañcavokāre maggassa bhaṅgakkhaṇe tesāṃ... Vào sát-na diệt của tâm đạo trong cõi ngũ uẩn nơi những người ấy...

Catuvokāraṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesāṃ tattha... Đối với những người đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, cõi ấy...

Itaresaṃ Cattuvokāraṃ pañca vokāraṃ uppajantānaṃ tesāṃ... Còn đối với người ngoài ra những người ấy đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn...

Itaresaṃ Cattuvokāraṃ pañcavo kāraṃ tesāṃ... Còn đối với người ngoài ra những người ấy ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn...

𑀅𑀲𑀓𑀺𑀢

KẾT THÚC ĐỀ SONG